

KURKISTUS TULEVAISUUTEEN

- Peruskoulun jälkeisen siirtymävaiheen tukeminen draaman avulla

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö
Opinnäytetyö
31.5.2007
Minna Simola
Emilia Vartiainen

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

SIMOLA, MINNA & VARTIAINEN, EMILIA:

Kurkistus tulevaisuuteen
- Peruskoulun jälkeisen siirtymävaiheen
tukeminen draaman avulla

Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön opinnäytetyö, 46 sivua, 8 liitesivua

Kevät 2007

TIIVISTELMÄ

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön aiheena on nuorten valmistaminen peruskoulun jälkeiseen siirtymävaiheeseen draaman ja toiminnallisten menetelmien avulla. Opinnäytetyön tarkoituksena oli suunnitella väline uraohjaukseen nuorten kanssa työskenteleville. Suunnitellun välineen, Kurkistus tulevaisuuteen -draaman, tavoitteena on saada nuori ajattelemaan tulevaisuuttaan sekä omia vahvuuksiaan. Se testattiin eräällä eteläsuomalaisella peruskoulun kahdeksannella luokalla.

Opinnäytetyö koostuu kahdesta osasta: opinnäytetyöraportista ja erillisestä tuotoksesta. Opinnäytetyöraportti sisältää teoriaosuuden sekä toiminnallisen osuuden arvioinnin. Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään yhteiskunnallisesta näkökulmasta nuoruutta sekä peruskoulua erityisesti oppilaanohjauksen ja opetussuunnitelman näkökulmasta. Lisäksi työhön kuuluu draamakasvatus opetusmenetelmänä ja minäkuvan vahvistajana. Opinnäytetyön lopussa arvioidaan sekä toiminnallisen että erillisen tuotoksen toimivuutta. Erillinen tuotos on Kurkistus tulevaisuuteen -draaman ohjaajalle tarkoitettu ohjevihkonen.

Kurkistus tulevaisuuteen -draaman toteuttamiselle asetetut tavoitteet saavutettiin hyvin, mikä näkyy nuorilta saadusta palautteesta. Nuorilta kerätyn kirjallisen palautteen mukaan draama herätti nuoret pohtimaan tulevaisuuttaan ja omia vahvuuksiaan. Kurkistus tulevaisuuteen -draamaa voidaan käyttää perinteisen oppilaanohjauksen rinnalla, koska draaman avulla uravalintaa pohditaan uusista näkökulmista.

Avainsanat: draamakasvatus, nuoruus, siirtymävaihe, toiminnalliset menetelmät

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

SIMOLA, MINNA & VARTIAINEN, EMILIA:

Peek to the Future

- Supporting transition period after comprehensive school with the help of drama

Bachelor's thesis in Social pedagogy for work with children and young people, 46 pages, annexes 8 pages

Spring 2007

ABSTRACT

The topic of this functional thesis is supporting young people with their transition period after comprehensive school with the help of drama and functional methods. The meaning of the thesis was to plan a device for the people working in career planning with young people. The goal of the Peek to the Future -drama is to make the young people to think about the future and their own strengths. It was tested in an eight grade of one comprehensive school in the south of Finland.

The thesis consists of two separate parts: the report and the supervisor's guide for the drama. The report contains theory part and criticism of the functional part. Youth and school, especially career planning and education plan, are disclosed in the theory part of this thesis. Drama as a teaching method and strengthening of the self-concept are also included in this thesis. In the end of the thesis is criticism, how the functional part and the supervisor's guide worked. The supervisor's guide of the Peek to the Future -drama is intended for the supervisors who direct the story of the drama.

The goals set for the Peek to the Future -drama were achieved well, which can be seen from the young people's feedback. According to the feedback given by the young people, the drama woke them up to think about their future and their own strengths. Because Peek to the Future -drama gives new aspects to career planning, the drama can be used alongside traditional student guidance.

Keywords: drama, youth, transition period, functional methods

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS	3
3	NUORUUS IKÄVAIHEENA	4
	3.1 Nuoret nyky-yhteiskunnassa	5
	3.1.1 Ystävien ja perheen merkitys nuorelle	6
	3.1.2 Median vaikutus nuoruudessa	7
	3.2 Nuoren minäkuva	7
	3.3 Nuoren peruskoulun jälkeinen siirtymävaihe	8
4	PERUSOPETUS	9
	4.1 Peruskoulu muuttuvassa yhteiskunnassa	10
	4.1.1 Kasvuympäristö	11
	4.2 Kasvatuskulttuuri koulussa	12
	4.3 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet	13
	4.4 Oppilaanohjaus peruskoulussa	15
	4.4.1 Oppilaanohjaus opetussuunnitelman perusteissa	16
	4.4.2 Oppilaanohjaus luokilla 7-9	16
5	DRAAMAKASVATUS	17
	5.1 Draamakasvatus opetusmenetelmänä	18
	5.1.1 Draaman päämäärä	19
	5.1.2 Draamasopimus	19
	5.1.3 Roolin ja kehyksen merkitys	20
	5.1.4 Draaman arvioiminen	21
	5.2 Draamakasvatus ja minäkuva	22
6	KURKISTUS TULEVAISUUTEEN -DRAAMA VAIHEITTAIN	22
	6.1 Opinnäytetyön suunnittelu	23
	6.2 Draamatarina	24
	6.3 Kurkistus tulevaisuuteen –draama kohta kohdalta	26
	6.3.1 Tutustumiskerralla luottamusta hakemassa	26
	6.3.2 Draaman toteuttaminen -ensimmäinen osa	28

6.3.3	Draaman toteuttaminen -toinen osa	30
7	DRAAMAN ARVIOINTI	32
7.1	Ohjaajien itsearviointi	32
7.2	Nuorten palaute draamasta	34
7.2.1	Saatiin itsekkin tehdä	35
7.2.2	Olo oli, että mitä?	37
7.2.3	Mikä olis mun juttu ?	39
7.2.4	Toivottavasti tulee toinenkin draamakasvatuspeli!	40
8	POHDINTA	41
	LÄHTEET	
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Yksi nuoruuden suurista haasteista on yhteiskunnan nuoruudelle luomat paineet, sillä nyky-yhteiskunnassa nuoruuden katsotaan alkavan yhä aiemmin ja kestävän entistä pidempään. Tämä johtuu osittain pidentyneistä opiskeluaajoista sekä median vaikutuksesta. Nyky-yhteiskuntaa kuvaillaan riskiyhteiskunnaksi, missä tulevaisuutta on vaikea ennustaa. Tulevaisuuden pelkona voivat olla pätkätyöt ja useampaan ammattiin kouluttautuminen muuttuvassa ja kilpailuhenkisessä yhteiskunnassa selviytymiseksi. Peruskoulun jälkeinen siirtymävaihe jatko-opintoihin tai työhön sijoittuu nuoruuden suurten myllerrysten keskelle. Nuorilta odotetaan suuria päätöksiä ja tietoa tulevaisuutensa suunnan suhteen. Monet nuoret eivät vielä tunne omia vahvuuksiaan, ominaisuuksiaan ja taitojaan, jotta osaisivat tehdä suuria päätöksiä.

Kurkistus tulevaisuuteen -draama pureutuu nuorten haasteelliseen elämänvaiheeseen, jossa tehdään suuria päätöksiä uravalinnan suhteen. Tätä elämänvaihetta käsitellään antamalla nuorille draaman avulla mahdollisuus astua uusiin rooleihin, mikä avartaa käsitystä omista päätöksistä tulevaisuuden suhteen. Kurkistus tulevaisuuteen -draaman tavoitteena on herätellä nuoret pohtimaan omaa tulevaisuuttaan, vahvuuksiaan ja päätöksiään.

Tämä opinnäytetyö on tärkeä sen takia, että vastaavia draamakasvatukseen suuntautuvia toiminnallisia uraohjaukseen tehtyjä välineitä ei ole. Kurkistus tulevaisuuteen -draama tuo uuden työotteen nuorten peruskoulun jälkeisen siirtymävaiheen käsittelyyn. Se on tehty sosionomin (AMK) ammatillista osaamista ja koulutusta hyödyntäen. Taustalla on koko draaman suunnittelun ajan kulkenut sosiaalipedagoginen näkökulma nuorten integroimisesta toimiviksi yhteiskunnan jäseniksi tulevaisuuden uravalintojen kautta.

Tässä opinnäytetyössä käsitellään ensin opinnäytetyön sekä Kurkistus tulevaisuuteen -draaman tavoitetta ja tarkoitusta. Teoriaosuudessa käsitellään yhteiskunnallisesta näkökulmasta nuoruutta, peruskoulua ja opetussuunnitelman perusteita

sekä draamakasvatusta. Teoriapohja on valittu tukemaan Kurkistus tulevaisuuteen -draaman osa-alueita. Teorian jälkeen opinnäytetyössä esitellään Kurkistus tulevaisuuteen -draama ja raportoidaan toiminnallinen osuus. Opinnäytetyön lopussa arvioidaan Kurkistus tulevaisuuteen -draaman toimivuus ja tuodaan esille sekä tekijöiden että toimintaan osallistuneiden nuorten palaute. Opinnäytetyöhön kuuluu erillinen ohjaajan opas Kurkistus tulevaisuuteen -draaman toteuttamiseksi.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS

Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda draama välineeksi ura-ohjaukseen nuorten kanssa työskenteleville, esimerkiksi oppilaanohjaajille. Draamaa voidaan käyttää 8.- 9. luokkalaisten kanssa käsiteltäessä peruskoulun jälkeistä siirtymävaihetta sekä muiden nuorten kanssa, joilla on tarvetta ura-ohjaukseen. Opinnäytetyön toinen tarkoitus on kokeilla draaman toimivuutta eräässä kahdeksannessa luokassa ja luoda ohjaajan opas draaman toteuttamiseen.

Kurkistus tulevaisuuteen -draaman tarkoituksena on valmistaa nuorta peruskoulun jälkeiseen siirtymävaiheeseen. Tavoitteena on saada nuori ajattelemaan tulevaisuuttaan sekä omia vahvuuksiaan, sillä niiden pohjalta nuori tekee päätöksiä tulevaisuudestaan. Päätökset vaikuttavat nuoren tulevaisuuteen, joten on tärkeää, että nuori oppii tarkastelemaan päätöstensä seurauksia ja niiden antamia mahdollisuuksia. Nuori asettuu draaman avulla uusiin rooleihin, mikä avartaa erilaisia mahdollisuuksia ja auttaa päätöksenteossa oman tulevaisuuden suhteen.

Kurkistus tulevaisuuteen -draama ei anna nuorelle niitä teoriatietoja, mitä oppilaanohjaajalta saadaan, vaan keskittyy nuoren oman ajatteluprosessin herättämiseen toiminnallisilla menetelmillä. Päämääränä on saada nuori pohtimaan seuraavia kysymyksiä:

Mitä työtä haluan tehdä tulevaisuudessa?
Miksi on tärkeää, että saan päättää omasta tulevaisuudestani?
Millaisia vahvuuksia minulla on?

Välittömänä tavoitteena draaman aikana on irrottautua perinteisestä koulumaailmasta ja pysähtyä toiminnallisten menetelmien avulla tarkastelemaan tulevaisuutta avarakatseisemmin. Toiminnan on oltava luotettavaa, jotta nuori pystyy draaman aikana käsittelemään omia ajatuksiaan turvallisessa ympäristössä. Tarkoituksena on saada draamatarina eläväksi, jotta nuoren olisi sen avulla helppo osallistua toimintaan.

3 NUORUUS IKÄVAIHEENA

Nuoruus sijoittuu ikävuosille 12/14 – 20, jolloin ihminen oppii ohjaamaan elämänsä oman yksilöllisyytensä kautta. Tässä ikävaiheessa nuori tiedostaa itsensä suhteessa muihin ihmisiin sekä ympäristöönsä. (Dunderfelt 1997, 92 - 93.) Pyrkimys kohti aikuisuutta järjestää ja vakiinnuttaa persoonallisuusrakenteet nuoruusiässä lopulliseen muotoonsa. Nuoruus on mahdollisuuksien aikaa, sillä nuori pystyy kohtaamaan lapsuusajan häiriöt kypsemmin sekä henkisesti vahvempana ja näin persoonallisuus on mahdollista rakentaa uudelleen. (Aalberg & Siimes 1999, 55.)

Nyky-yhteiskunnassa murrosikä alkaa entistä aikaisemmin. Nuoruus kestää entistä pidempään, sillä ammattiin kouluttautumisaikat ovat venyneet. Myös median antama kuva nuoruudesta aiheuttaa sen, että nuoruus päättyy yhä myöhemmin. Aikuistuessaan nuori selkiyttää omaa elämänsä ja ymmärtää oman yksilöllisyytensä, oppii hyväksymään ulkonäkönsä, persoonallisuutensa sekä sosiaalisen ympäristönsä. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilén 2003, 13.)

Dunderfeltin (1997, 99) mukaan nuori kypsyy sisäisesti sekä oppii tuntemaan oman itsensä kohdatessaan maailman ja ihmiset. Kun nuori oppii hahmottamaan oman itsen ja ympäristön välisen vuorovaikutuksen sekä ajattelemaan itsenäisesti, hän pystyy hahmottamaan kokonaisuuksia sekä niissä olevia syy- ja seuraussuhteita. Nuoren ymmärtäessä ympäristön kokonaisuutena, hänen kriittisyytensä yhteiskuntaa kohtaan lisääntyy. Käytöksellään ja mielipiteillään nuori ilmaisee halunsa muuttaa yhteiskuntaa missä elää, mutta törmää samalla yhteiskunnan sääntöihin lakeihin, asetuksiin sekä selityksiin. (Aalberg & Siimes 1999, 61.)

Nuoruus on hyvin epävakaa aikaa, sillä nuoren on saavutettava monet nuoruusiän kehitystehtävät. Nuoren on itsenäistyttävä ja sitä kautta irrottauduttava vanhemmistaan. Myös nuoren fyysinen kehitys on nopeaa ja uudet seksuaaliset tunteet herättävät nuoressa epävarmuutta itsestään. Nuori tukeutuu ikätovereihinsa nuoruusiän kehityksen vaiheissa ja etsii heistä tukea omiin epävarmoihin olotiloihinsa. (Aalberg & Siimes 1999, 56.) Dunderfelt (1997, 97) korostaa, että kehi-

tystehtävät aiheuttavat nuoressa tunteiden kuohuntaa, sillä saavuttaakseen oman ihanneminänsä täytyy nuoren rakentaa koko psyykkinen olemuksensa uudelleen.

3.1 Nuoret nyky-yhteiskunnassa

Erilaiset riskit ja uhkakuvat seuraavat nuorten kasvua nykyaikana, mutta nuorille on myös tarjolla hyvin paljon erilaisia mahdollisuuksia. Nykyaikaa voidaan kuva- ta eräänlaiseksi riskiyhteiskunnaksi, missä yhteiskuntaa uhkaavia riskejä ei voida aina edes ennustaa. Yhteiskuntaa uhkaavat esimerkiksi ilmansaastuminen ja ydin- katastrofit, mitkä eivät ole vain jonkin tietyn ihmisryhmän uhka, vaan koskevat aivan jokaisen turvallisuutta. Yhteiskunnan riskien lisäksi ovat olemassa myös jokaisen nuoren omat uhkakuvat. Uhkakuvina nuoret näkevät esimerkiksi työttö- myyden hyvän koulutuksen jatkona ja nuorten on hyväksyttävä itselleen elinikäi- sen oppimisen malli. Moni joutuukin kouluttautumaan useampaan ammattiin sel- vitäkseen yhteiskunnassa. (Aaltonen ym. 2003, 40.)

Nuoruus on muuttunut paljon viimeisten vuosikymmenien aikana ja tämä näkyy muun muassa pidentyneissä opiskeluissa sekä myöhemmässä perheen perusta- misiässä (Aapola & Ketokivi 2005, 22). Pidentyneitä opiskeluita pyritään hillit- semään jopa Suomen hallituksen taholta, jotta Suomi pysyisi globaalissa taloudessa kilpailukykyisenä valtiona. Nämä nuoriin kohdistuvat yhteiskunnalliset paineet aiheuttavat suurta huolta varsinkin sellaisten nuorten keskuudessa, joiden on vaikea löytää itselleen sopivaa ammattia. (Aapola 2005, 258.) Monilla nuorista työoura koostuu erilaista pätkätöistä, joita tehdään kouluttautumisen ohessa. Nuorelle voi asettaa suuria haasteita markkinoida omaa osaamistaan työelämään. (Aaltonen ym. 2003, 40.)

Aikuistuessaan nuori on yksin vastuussa omasta elämäkulustaan, vaikka sosiaali- set, taloudelliset sekä henkiset resurssit määrittelevät paljon nuoren mahdolli- suuksia. Aikuistuminen vaatii nuorelta valintoja ja ratkaisuja joiden seuraukset on myös ymmärrettävä. (Aapola & Ketokivi 2005, 26.) Esimerkiksi Internet tarjoaa nuorille paljon mahdollisuuksia, mutta nuoren on ymmärrettävä siellä piilevät

haitat ja uhat, sillä Internetin valvonta on lähes mahdotonta (Aaltonen ym. 2003, 41).

Nuorilla on käytössään omaa rahaa, jota käytetään esimerkiksi ostoksilla käymiseen. Kuluttaminen on nuoren kannalta myös tärkeä oppimistilanne, sillä ostaminen on valintojen tekemistä ja oman maun kehittämistä. Kuluttamiseen kuuluu myös ostoskeskuksissa oleminen muiden nuorten kanssa, mikä osaltaan myös kasvattaa nuorten yhteisöllisyyttä. (Aaltonen ym. 2003, 99 - 100.)

3.1.1 Ystävien ja perheen merkitys nuorelle

Ystävillä on suuri merkitys nuoren elämässä. Ystävien kanssa nuori jakaa henkilökohtaisia ajatuksiaan sekä tunteita. Nuorella on ystävänsä kanssa samantyyppisiä ajattelutapoja, yhteisiä kiinnostusten kohteita sekä samantyyppisiä arvoja ja asenteita, nämä tukevatkin nuoren identiteetin ja persoonallisuuden kasvua. Ystävyys-suhteiden avulla nuori kokee hyväksytyksi tulemista, kiintymystä, yhteiskäytön- sekä toveruuden tunteen, mutta myös vastavuoroinen toisista välittäminen ja kunnioittaminen kuuluvat ystävyys-suhteeseen. Yhdessä ystävän kanssa nuori tuntee itsensä varmemmaksi ja voimakkaammaksi yksilöksi ja voi kokeilla asioita, joita hän ei yksin uskaltaisi tehdä. Jos nuorella ei ole ystäviä, se saattaa aiheuttaa nuoren itsetunnon sekä sosiaalisten taitojen kehittymiselle suuria vaurioita, koska nuori ei pysty peilaamaan tunteitaan toiseen samassa elämäntilanteessa olevaan henkilöön. (Aaltonen ym. 2003, 93.)

Nuorten kasvu-ympäristö vaikuttaa nuorten kehitykseen, mutta toisaalta nuori vaikuttaa myös itse ympäristöönsä. Muiden nuorten kanssa ja perhetilanteiden avulla nuoren vuorovaikutus- ja kommunikointitaidot kehittyvät. Nuori oppii perheeltään käytöstapoja, arvoja ja perinteitä sekä vastuuta ja toisista huolehtimista, myös tapoja kohdata vastoinkäymisiä opitaan perheeltä. Käsitteeseen elämän varmuudesta ja jatkuvuudesta vaikuttavat esimerkiksi sairastumiset, vanhempien avioero sekä läheisen ihmisen kuolema. (Aaltonen ym. 2003, 101.)

3.1.2 Median vaikutus nuoruudessa

Media, kuten televisio ja Internet, antavat nuorille vaikutteita nuorisokulttuurista. Musiikkiohjelmista ja –kanavilta, elokuvista ja lehdistä nuoret saavat tietoa uusimmista trendeistä sekä ideoita esimerkiksi vapaa-ajan viettoon. Nuorten kulutustottumuksiin vaikuttavat mainokset ja käyttäytymis- ja toimintamalleja nuoret saavat elokuvista ja tv-sarjoista. Televisio muokkaa nuorten ajatuksia sekä arvoja, mutta samalla nuoret saavat televisiosta uutta tietoa, esimerkiksi maailman tapahtumista. (Aaltonen ym. 2003, 97 - 98.)

Nuorille suunnatut radiokanavat yhdenmukaistavat nuorten musiikkimakua ja ajattelua. Nuoret voivat osallistua äänestyksiin, joiden pohjalta radiokanavien kymmenen kärjessä – listat muodostuvat ja tuntevat näin voivansa vaikuttaa jonkin konkreettisen asian valmistumiseen. Radion avulla nuoret myös saavat tietoa ajankohtaisista nuorille suunnatuista tapahtumista. Nuorille kohdennetut lehdet muokkaavat nuorten ajatusmaailmaa samanlaisiksi. Lehtien avulla nuoret samais-
tuvat muihin nuoriin samojen harrastusten ja mielenkiinnonkohteiden kautta. (Aaltonen ym.2003, 98.)

3.2 Nuoren minäkuva

Minäkuva muodostuu ihmisen mielikuvasta omista vahvuuksistaan ja heikkouksistaan, omasta osaamisestaan sekä arvoista ja elämän päämäärästä. Käsitys itsestä ohjaa ihmistä valinnoissa ja päätöksissä. Minäkuvan pohjalta tehdään myös suuret päätökset, esimerkiksi ammatin, aviopuolison ja elämäntavan valitseminen. (Keltikangas-Järvinen 2000, 17.)

Nuoruusiässä lapsuusajan minäkuva joutuu ristiriitaiseen tilanteeseen nuoren etsiessä tarkoitustaan sekä paikkaansa maailmassa. Nuori pyrkii löytämään oman yksilöllisyytensä erilaisten roolien avulla. (Aaltonen ym. 2003, 74.) Vuorisen (1997, 218) mukaan nuoruusiässä tyypillistä on etsiä itselleen ihanteita muun muassa konserteista ja harrastuksista. Nuori hakee itselleen mallia kasvaa ja kehittyä aikuisuuteen, sillä oman itsen tunteminen on vielä kesken. Aapolan ja Ketokiven

(2005, 23) mukaan monille pidentynyt nuoruus tuo mukanaan epävarmuuden omasta minästä. Oman minän etsiminen on vielä kesken ja tulevaisuutta yritetään rakentaa epäselvien odotusten pohjalle. Kun ihminen hallitsee oman elämänsä, hän on hahmottanut omat toiveensa sekä tavoitteensa ja ymmärtää samalla miksi on sellainen kuin on ja miksi hän arvostaa tiettyjä asioita (Keltikangas-Järvinen 2000, 15).

Nuori tarvitsee jatkuvaa palautetta itsestään, sillä nuoren oma itsetuntemus ja omat havainnot eivät riitä itsetunnon rakentamiseksi. Ailahteleva kuva itsestä johdetaan siitä, että nuori näkee itsensä sellaisena, kuin hän kuvittelee muiden ihmisten näkevän hänet. (Aalberg & Siimes 1999, 69.) Muiden ihmisten palaute esimerkiksi ulkonäöstä tai koulumenestyksestä ovat tärkeitä nuoren minäkäsityksen muokkaajia. Stressaavat elämäntapahtumat, kuten erilaiset siirtymävaiheet, vaikuttavat nuoren minäkäsitykseen. Siirtymävaiheiden aikana käsitys minästä ohjautuu negatiiviseen suuntaan, mutta muutokset yleensä palautuvat siirtymävaiheen jälkeen. Minäkuva ohjaa toimintaa vaikeissa ja haastavissa tilanteissa. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2006, 143.)

3.3 Nuoren peruskoulun jälkeinen siirtymävaihe

Nuoruusikä sisältää monia haasteista ja mahdollisuuksia. Ne voivat olla koulutukseen, ammatinvalintaan tai ihmissuhteisiin liittyviä. Nuoruuden valinnat eivät aina toteudu siinä muodossa, kuin alun perin nuori on suunnitellut, joten nuori joutuu sopeutumaan uusiin tilanteisiin ja muuttamaan toimintatapojaan sekä tavoitteitaan. (Nurmi ym. 2006, 132 - 133.) Nykyinen koulumaailma vaatii nuorelta pitkäjänteisyyttä, vaikka nuori elää ikävaihetta jossa lyhytjänteisyys ja hetkessä eläminen ovat normaalia. Nuori on vielä henkisesti kypsymätön, mutta silti häneltä odotetaan paljon, muun muassa ratkaisemaan ammatillinen suuntautumien peruskoulun loppuvaiheessa. (Aalberg & Siimes 1999, 65.)

Siirtymävaihe peruskoulun jälkeiseen elämään on osa aikuistumista, sillä siirtymävaihe voi tuoda mukanaan uuden elämään vaiheen esimerkiksi kotoa pois muuttamisen (Tolonen 2005, 35). Nuoret tarvitsevatkin peruskoulun jälkeisessä

siirtymävaiheessa paljon erityistukea. Suuremmat tarpeet liittyvät koulumenestykseen sekä eri kouluaineisiin liittyviin ongelmiin. Jos nuorella on vaikeuksia etenkin kielissä tai matematiikassa, tuntee hän tarvitsevänsä erityistä tukea myös opettajien taholta. Nuorten vanhemmilta saatu tuki liittyy suuresti vanhempien omiin koulunkäyntikokemuksiin. (Lappalainen 1999, 104.)

Perheiden vahvuudet sekä riskit ovat koko ajan läsnä nuoren elämässä. Näin ollen sosiaalisella asemalla, asuinpaikalla sekä perheen tiedoilla ja taidoilla, on vaikutusta nuoren haaveisiin ja sitä kautta myös nuoren koulutusvalintoihin. (Tolonen 2005, 59.) Suomessa sukupuolten väliset koulutuserot ovat tasoittuneet, mutta ammattialojen valinnassa on vielä selkeä sukupuolijakauma. Tytöt suuntaavat usein terveydenhuoltoon ja sosiaaliin aloihin, kun taas pojat suuntautuvat teknisemmille aloille. (Järvinen 2001, 60.)

Nuorten tulevaisuuden valinnat koulutuksen suhteen voidaan ennustaa nuoren omasta koulumenestyksestä sekä vanhempien koulutuksesta ja ammatista. Esimerkiksi tyttöjen yhteiskuntaluokalla on vaikutusta koulutusvalintoihin. Työväenluokkataustaisilla tytöillä on vaikeampaa löytää itselleen ura, joka näkyy muun muassa koulutuksen vaihtamisella tai keskeyttämisellä sekä varhaisella perheenperustamisella. Keskiluokkalaisten tyttöjen on helpompi itsenäistyä ja kouluttautua perheensä tuella. (Tolonen 2005, 38.)

Aapolan ja Ketokiven (2005, 25) mukaan myös nuoren yhteiskunnallisella asemalla on vaikutusta nuoren elämään. Nuoren koko elämää vaikuttaviin päätöksiin vaikuttavat myös nyky-yhteiskunnan rakenteet. Nuoren yksilöllisille valinnoille sekä yhteiskunnallisille toimintamahdollisuuksille rajat asettavat nuoren oma koulutustaso ja asema työmarkkinoilla (Järvinen 2001, 60).

4 PERUSOPETUS

Perusopetukselle on asetettu tavoitteiksi oppilaan tukeminen kasvussa ihmisyyteen ja eettisesti vastuunkykyiseksi yhteiskunnan jäseneksi kasvaminen. Lisäksi laissa määritellään koulun antavan oppilaille tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perus-

opetuslaki määrittelee opetuksen edistävän sivistystä sekä tasa-arvoisuutta. Oppilailta tulee olla edellytys osallistua koulutukseen ja kehittää itseään muutoinkin elämänsä aikana. Lisäksi opetus tähtää yhdenvertaisen koulutuksen turvaamiseksi koko maassa. (Perusopetuslaki 21.8.1998/628, 2§.)

Suomen koulutusjärjestelmä rahoitetaan suurilta osin yhteiskunnan varoilla. Poliittiset ja yhteiskunnalliset ohjausjärjestelmät säätelevät rahojen käyttöä, joten toimintaa ohjataan ja arvioidaan yhteiskunnan tilanteen mukaisesti. Näin ollen koululaitos on normiohjattu instituutio. Vahvin peruskoulun toimintaa ohjaavista normeista on lainsäädäntö. (Rautiainen 2005, 8.)

4.1 Peruskoulu muuttuvassa yhteiskunnassa

Perinteisesti koulu on nähty ensisijaisesti sivistystehtävänsä kautta. Kouluissa on keskitytty tietouden lisäämiseen ja omaksumiseen sekä arviointiin. Nykyisin näkemys koulusta on kuitenkin muuttunut. Koulu nähdään opetustehtävän lisäksi myös kasvattavana sekä yhteiskuntaan sosiaalistavana laitoksena. Yhteiskunnallisten muutosten, esimerkiksi työelämän, sanotaan vaikuttavan suoraan koulumaailmaan. Kouluilta vaaditaan yhä enemmän ja enemmän opetusta elämänhallintataidoissa johtuen yhteiskunnan syrjäytymiskeskusteluista. Myös kasvatus näkyy nykyisin enemmän koulun perustehtävänä perhekulttuurin muuttumisen myötä. Kotona puuttuva terve auktoriteetti asettaa koululle uusia haasteita, sillä lapsille tulisi asettaa enemmän rajoja ja antaa aikaa. Kouluissa tämä näkyy auktoriteettien kyseenalaistamisena, omaehtoisuutena, motivaatio ongelmina ja keskittymisvaikeuksina. Aikuisen huomion tarve kouluissa on kasvanut huomattavasti. Uusia haasteita kouluihin tuo myös monikulttuurisuus sekä eri kielitaustaiset lapset. (Rautiainen 2005, 9 - 10.)

Launonen ja Pulkkinen (2004, 28) kuvaavat koulujen rehtorien sekä opetustoimesta vastaavien virkamiesten ja päättäjien olevan keskeisessä asemassa koululaitoksen hahmottamisessa muuttuvassa yhteiskunnassa. Koulujen kehittämistarpeet voidaan jakaa seuraavasti: kasvuympäristön muutos, koulun työolosuhteet, elämäntavan muutokset ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy.

4.1.1 Kasvuympäristö

Suomessa kasvuympäristö on muuttunut esimerkiksi kansainvälistymisen ja monikulttuurisuuden lisääntymisellä. Koulussa joudutaan ottamaan yhä enemmän ja enemmän huomioon eri taustasta olevat oppilaat. Myös globalisaation lisääntymisen vaikuttaa nuoriin. Tulevaisuus saattaa olla epävarma ja erilaiset uhkatekijät varjostavat elinoloja. Myös ajankäyttö nuorten keskuudessa on muuttunut. Mediakeskeisyys, tietotekniikka ja suuret tv:n ääressä vietetyt ajat ovat vähentäneet sosiaalisen vuorovaikutukseen käytettävää aikaa. Tutkimusten mukaan (esim. Bovill ja Livingstone 2002) perheiden yhteinen aika on vähentynyt median lisääntymisen myötä. Toisaalta mediateknologian nähdään olevan myös positiivinen asia, sillä sen avulla edistetään esimerkiksi tiedollista oppimista. (Launonen & Pulkkinen 2004, 28 - 30.)

Kasvuympäristöön vaikuttaa suuresti perheiden muuttuminen. Turvallisten aikuisten määrä ja läsnäolo on vähentynyt lasten ja nuorten keskuudessa. Tämä johtuu esimerkiksi pienentyneistä perheistä, avioeroista, kaventuneista sukulaisverkostoista sekä suurentuneista ryhmistä kouluissa. Myös vanhempien oman elämän vaikeudet vaikuttavat lasten oloihin. Koulut joutuvat pohtimaan kasvuympäristön muutoksien suhteen omaa tehtäväänsä suhteessa oppilaiden kasvuympäristön muutoksiin. Kouluissa on herännyt kysymys siitä, kuinka koulu voisi suojata risiolosuhteissa eläviä lapsia ja tukea vanhempia kasvatusvastuussa. (Launonen & Pulkkinen 2004, 31 - 32.)

4.1.2 Moniammatillisuus kouluissa

Koulun yhteistyösuhteet ovat muuttuneet ja siksi niihin kohdistuu suuria muutostarpeita. Paineita kasvattaa oppilaiden vanhempien vaatimukset koulua kohtaan sekä toisaalta vanhempien koulun harteille siirtämä kasvatusvastuu. Moniammatillisuuden lisääntyminen kouluissa herättää kysymyksiä yhteistyösuhteista. Kouluissa toimii yhä enemmän koulunkäyntiavustajia sekä muita oppilaanhuoltoon liittyviä ammatillisia ryhmiä. Lasten ja nuorten asiat koetaan yhteiskunnallisesti

tärkeiksi. Koulu toimii foorumina tärkeiden asioiden käsittelyssä, sillä koulun merkitys lasten ja nuorten elämässä on korostunut. Yhteistyösuhteissa koulut joutuvat uusien haasteiden eteen. Pohdintaa kouluissa herättävät muun muassa se kuinka saadaan luotua toimivat yhteistyösuhteet esimerkiksi nuoren siirtymävaiheissa koulusta toiseen tai se kuinka koulun roolia lähiyhteisössä voidaan kehittää. (Launonen & Pulkkinen 2004, 33 - 36.)

Elämäntavan muutokset aiheuttavat ongelmia esimerkiksi nuorten vuorokausirytmien tai epäterveellisten elämäntapojen kautta (Launonen & Pulkkinen 2004, 38). Syrjäytymisen ennaltaehkäisy on koulujen nykypäivän suuri haaste. Syrjäytymisen ehkäisyn kannalta hyviin tuloksiin päästään, kun työtä tehdään yhdessä koulun, vanhempien, henkilökunnan ja oppilashuoltohenkilökunnan kanssa. Koulut ovat joutuneet kiinnittämään huomiota yhä enemmän oppimisvaikeuksien tarttumiseen ja opetusmenetelmien kehittämiseen. Vahvistamalla yhteisöllisyyttä ja vakiinnuttamalla koululaisten välisiä suhteita pyritään ehkäisemään syrjäytymistä. (Launonen & Pulkkinen 2004, 45.)

4.2 Kasvatuskulttuuri koulussa

Lahdes (1997, 11 - 12, 14) kuvaa koulukasvatuksen olevan sosiaalista toimintaa. Kasvatusta hän kuvailee toiminnaksi, millä pyritään päämääriin ja niiden kautta muodostettuihin tavoitteisiin. Kasvatukseen kuuluu myös kasvattajan ja kasvatettavan välinen vuorovaikutus. Lahdes painottaa opettajien olevan aina kasvattajia, sillä koulutus, kasvatusta ja opetus kaikki pyrkivät samoihin päämääriin. Opetus on kasvatustavoitteista lähtevää suunnitelmallista opettajan ja oppilaan välistä vuorovaikutuksellista toimintaa, jonka avulla pyritään saavuttamaan oppilaan tavoitteet oppimisen kautta. Kasvatusympäristöön kuuluu koulussa myös oppilashuolto ja oppilaanohjaus.

Husu (2002, 132) korostaa kasvatuksen tärkeimmäksi tehtäväksi koulussa oppilaiden sosiaalistamisen. Peruskoulun pyrkimys on kasvattaa tasapainoisia, vastuuntuntoisia sekä yhteistyökykyisiä yhteiskunnan jäseniä. Tavoitteeseen pääse-

miseksi tarvitaan sosiaalisia muotoja ja käytäntöjä, joissa koulun kasvattajayhteisöt ovat osana kokonaisuutta.

Koulu voidaan määritellä paikaksi, missä oppilaasta tulisi kasvattaa subjekti. Siihen tarvitaan kuitenkin valmiudet, joiden avulla oppilas pystyy hallitsemaan ympäristöään ja vaikuttamaan omien henkisten mahdollisuuksien laajentamiseen. Yksilö toimii aktiivisena vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Oppilaan näkeminen oman toimintansa subjektina tarkoittaa, että koulun tulisi auttaa oppilasta kehittymään sivistyneeksi, jatkuvasti itseään kehittäväksi ja itsenäiseksi sekä empaattiseksi ja humaniset arvot sisäistäväksi yksilöksi. (Kääriäinen, Laaksonen & Wiegand 1997, 186.)

Kasvatuskulttuuri koulussa tarkoittaa arvoja ja ilmapiiriä, joiden pohjalta koulussa tehdään työtä. Arvot ovat usein tiedostamattomia, joten niiden opettaminen voi olla mahdotonta. Arvot sisäistetään usein toimintatapojen- sekä muotojen kautta. Kasvatuksen arvot ja ihanteet riippuvat kunkin koulun yhteisöllisestä tilasta, mihin kuuluu opettajat, muu henkilökunta koulussa sekä oppilaiden muodostama kasvatusympäristö. Opettajat toimivat omien arvojensa pohjalta vaikkakin ammattitaitoisesti. Lähtökohtana opettajan työlle on yleisesti hyväksytty ammatillinen autonomia, mikä johtuu opettajan itsenäisen työn kunnioittamisesta. (Husu 2002, 129 - 131.) Kääriäinen ym. (1997, 129) pohtivat sitä kuinka vain pieni osa kasvatuksesta koulussa on harkittua ja tietoista. Aikuisten käyttäytyminen ilmentää heidän omia arvojaan ja arvostuksiaan, jotka he ovat omaksuneet edellisiltä sukupolvilta. Tätä voidaan kutsua kulttuurin jatkuvuudeksi.

4.3 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksen perusteet on kansallinen kehys, minkä pohjalta opetussuunnitelmat laaditaan. Perusopetus sisältää sekä opetus- että kasvatustehtävän. Yksilön näkökulmasta perusopetuksen tehtävänä on antaa yleissivistystä ja suorittaa oppivelvollisuus. Näin oppilas voi koulun avulla saada tarvitsemiaan tietoja ja taitoja sekä luoda pohjan jatko-opinnoille. Yhteiskunnan näkökulmasta koulu on väline, minkä avulla saavutetaan sivistyksellistä pääomaa, lisätään yhteisöllisyyttä sekä

tasa-arvoa. Yhteiskunnallisesti koulu tukee osallistuvien kansalaisten syntyä, jotka voivat kehittää demokraattista yhteiskuntaa. Myös yhteiskunnan jatkuvuus on huomioitu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa. Opetuksen tehtävänä opetussuunnitelman perusteiden mukaan on kulttuuriperinnön siirtäminen sukupolvelta toiselle, tietojen ja osaamisen lisääminen sekä yhteiskunnan arvojen ja toimintatapojen tietoisuuden kasvattaminen. Pelkkä tietoisuus ei kuitenkaan riitä, vaan tarkoituksena on myös kehittää arviointikykyä, uuden kulttuurin luomista sekä ajattelu- ja toimintatapojen uudistamista. (Opetushallitus 2004, 4, 6.)

Perusopetuksen perusteissa käsitellään opetuksen arvopohjaa, mihin kuuluu tasa-arvo, demokratia, ihmisoikeudet, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen. Perusopetuksen tarkoitus on lisätä vastuullisuutta, yhteisöllisyyttä sekä yksilön kunnioittamista. Kulttuuri-identiteetin tukeminen on yksi opetuksen perusteita ja sen avulla pyritään lisäämään ihmisten osallisuutta yhteiskunnassa ja globalisoituvassa maailmassa. Tasa-arvo näkyy opetuksessa esimerkiksi niin, että sekä tytöille ja pojille annetaan samanlaiset valmiudet toimia yhtäläillä yhteiskunnassa sekä perhe- ja työelämässä. (Opetushallitus 2004, 5.)

Opetussuunnitelman perusteissa pyritään kulttuuriseen osallisuuteen, eli oppimisen katsotaan olevan yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista. Oppiminen kuvaillaan opetussuunnitelman perusteissa tavoitteelliseksi, yksilölliseksi, vertaisryhmässä ja ohjauksessa tapahtuvaksi prosessiksi, millä pyritään antamaan välineitä koko eliniäksi. Oppiminen nähdään uusien tietojen ja taitojen rakentamisena jo aiemmin opitun pohjalle oppilaan oman motivaation sekä oppimis- ja työskentelytapojen mukaisesti. Opetussuunnitelman perusteissa kiinnitetään huomiota monipuoliseen oppimisympäristöön, oppimisen tavoitteellisuuteen sekä ongelmanratkaisuun oppimisprosessissa. Näin oppilaalle pyritään luomaan uusia mahdollisuuksia ymmärtää kulttuuria ja sen merkityksiä ja osallistua yhteiskunnan toimintaan. (Opetushallitus 2004, 7.)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa on jaettu yhdeksän vuoden oppivelvollisuus eri osioihin, joille on määritelty omat tavoitteensa. Vuosiluokat 8-9

ovat perusteiden mukaan perusopetuksen päättövaiheessa ja näiden luokkien tehtävänä on ohjata oppilasta jatko-opintoihin sekä kehittää oppilaiden valmiuksia toimia yhteiskunnassa ja työelämässä. (Opetushallitus 2004, 6.)

4.4 Oppilaanohjaus peruskoulussa

Koululainsäädännössä määritetään oppilaan oikeus saada oppilaanohjausta. Oppilaanohjaus on suomalaisen ohjaustoiminnan keskeisin toiminta-alue. Oppilaanohjauksen katsotaan alkaneen 1960-luvulla ja nykyisin sillä on vakiintunut asema suomalaisessa koulujärjestelmässä. Ohjauksen tarve ja ohjaukseen kohdistuneet odotukset ovat lisääntyneet vuosien myötä. Muutosta on tapahtunut yksilöllisyyden huomioon ottamisessa sekä oppijan oppimisedistämisen parantamisessa. (Vuorinen 2000, 70.)

Koulukohtaiset opetussuunnitelmat määrittävät koulun painoalueita oppilaanohjauksessa, joten ohjausta voidaan suunnitella ja toteuttaa joustavasti. Oppilaanohjauksen pohjalla vaikuttavat yleiset tavoitteet. Oppilaanohjaajan tehtäväalueiksi määritellään yleisesti opiskelun ohjaus, kasvun ja kehityksen tukeminen sekä ammatillinen ohjaus. Kaikilla kouluasteilla painotetaan myös aktiivista yhteistoimintaa ympäröivän yhteiskunnan kanssa. (Lairio, Puukari & Varis 1999, 26 - 27.)

Lairion ym. (1999, 37) tutkimuksessa seurattiin 1119 oppilaanohjaajan työtä ja heidän näkemyksiään siitä, mitkä ohjauksen osa-alueet näkyvät eniten heidän työssään. Tutkimuksen tulosten mukaan oppilaanohjaajien ydintehtävät keskittyivät kasvun ja kehityksen tukemiseen, opiskelun ohjaukseen, ammatillisen suuntauksen ohjaamiseen, oppilaitoksen sisäiseen kehittämiseen, oppilaitoksen ulkoiseen verkostotyöhön ja muihin tehtäviin.

Tutkimuksen mukaan oppilaanohjaajat laskivat kasvun ja kehityksen sisältävän esimerkiksi oppilaiden kasvun, elämänhallinnan ja aikuistumisen tukemisen, oppilaiden oman vastuun korostamisen sekä kuuntelemisen ja minäkuvan vahvistamisen. Kasvun ja kehityksen tukeminen nähtiin peruskoulun oppilaanohjauksen ydintehtävänä. Ammatilliseen suuntautumiseen katsottiin kuuluvaksi ammatin- ja

uravalinnan ohjaus, työelämään tutustuminen sekä työelämätietous. Opiskelun ohjaus sisälsi taas jatko-opintoihin ohjaamista, jatkokoulutusmahdollisuuksien esittelyä ja opinto-ohjelmien suunnittelua. Oppilaitoksen sisäiseen kehittämiseen oppilaanohjaajat sisällyttivät esimerkiksi yhteistyön oppilaitoksen sisällä ja hallinnollisen kehittämistä. Oppilaitoksen ulkopuoliseen verkostotyöhön kuului yhteydenpito muihin oppilaitoksiin, työelämään ja koteihin. (Lairio ym. 1999, 37 - 38.)

4.4.1 Oppilaanohjaus opetussuunnitelman perusteissa

Peruskoulun oppilaanohjauksen perustehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä. Oppilasta ohjataan tekemään ratkaisuja liittyen opintoihin, koulutukseen, arkielämään ja elämänuraan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on lisätä hyvinvointia koulussa ja ehkäistä syrjäytymistä. Tasa-arvon lisääminen koulutuksen, etnisyyden ja sukupuolten välisten erojen näkökulmista kuuluvat myös oppilaanohjaukseen. (Opetushallitus 2004, 164.)

Oppilaanohjauksen yleisinä tavoitteina on oppia itsenäisyyteen, vastuullisuuteen ja itsetuntemukseen. Tavoitteissa painotetaan myös yhteistyö- ja vuorovaikutustapojen lisäämistä, oppimisvalmiuksien ja opiskelutaitojen kehittämistä, tietojen ja taitojen hankkimista tulevaisuutta ajatellen sekä päätöksentekotaidon rakentamista. Oppilaanohjauksen katsotaan antavan tukea ja ohjausta erilaisissa nivelvaiheissa sekä perusopetuksen sisällä että perusopetuksen päätösvaiheessa. (Opetushallitus 2004, 164.)

4.4.2 Oppilaanohjaus luokilla 7-9

Perusopetuksen 7.-9. luokkien oppilaanohjaus muodostuu luokkamuotoisesta ohjauksesta, henkilökohtaisesta ohjauksesta, pienryhmäohjauksesta ja työelämään tutustumisesta. Henkilökohtaisen ohjauksen tarkoituksena on antaa oppilaalle mahdollisuus keskustella tulevaisuuden opintoihin, koulutukseen ja ammatinvalintaan liittyvistä asioista. Pienryhmäohjauksessa käsitellään kaikille yhteisiä muiden kanssa jaettavis-

sa olevia ohjauksellisia kysymyksiä. Perusopetuksen päättövaiheessa oppilasta tulee ohjata jatko-opiskeluvalinnoissa, sekä opastaa käyttämään muitakin yhteiskunnan ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluita. Tutustumisjaksojen avulla oppilaat saavat omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammasteista. (Opetushallitus 2004, 165.)

Tavoitteina oppilaanohjauksella 7.- 9.luokilla on itsetuntemuksen ja vuorovaikutustaitojen lisääminen, kokonaiskuvan muodostaminen koulun toimintatavoista ja opiskelumahdollisuuksista, sopivien opiskelustrategioiden löytäminen, Suomen koulutusjärjestelmään tutustuminen, työelämään ja ammatteihin tutustuminen sekä opetella etsimään tietoa opiskelusta ja työnteosta. Keskeisinä sisältöinä oppilaanohjauksella on itsetuntemus ja ammatillinen kehitys, opiskelun taidot, tulevaisuuden suunnittelu ja päätöksenteko taidot, työelämä tietous, Suomen koulutusjärjestelmä, jatko-opintoihin hakeutuminen, ohjaus-, tiedotus – ja neuvontapalvelut sekä tasa-arvo yhteiskunnassa ja työelämässä. (Opetushallitus 2004, 166.)

5 DRAAMAKASVATUS

Draamakasvatus on kokemuksellista, osallistavaa ja kokonaisvaltaista tekemällä oppimista. Siinä pyritään vuorovaikutuksen, yhteisen toiminnan sekä turvallisen oppimisympäristön kautta antamaan osallistujalle kokemuksia sekä mahdollisuuksia reflektoida omaa toimintaa. Draamakasvatuksessa osallistuja nähdään arvokkaana ja ajattelevana yksilönä. Siksi onkin tärkeää, että jokainen saa mahdollisuuden oppia tuntemaan itsensä ja tätä kautta vahvistaa itseään. (Viranko 1997, 114.)

Heikkisen (2005, 24) mukaan draamakasvatus on prosessi, missä osallistujille tuotetaan erilaisia kokemuksia ja oivalluksia erilaisten draaman osa-alueiden kautta. Osallistujan kyky kuvitella olevansa joku muu on draamakasvatuksen perusajatus. Kuvittelun avulla osallistuja käsittelee asioita toisesta näkökulmasta, esimerkiksi ihmisten käyttäytymistä erilaisissa oloissa tai yhteiskunnissa. (Salmiväärä 1994, 24.) Heikkinen (2005, 28) kiteyttää draamakasvatuksen pitkántähtäimen tavoitteeksi, että osallistuja ymmärtäisi itseään sekä ympärillään olevaa maailmaa.

5.1 Draamakasvatus opetusmenetelmänä

Draamakasvatusta voidaan käyttää sekä opetusmenetelmänä että taideaineena. Opetusmenetelmänä draaman käyttö mahdollistaa syvemmän oppimismahdollisuuden, sillä draamatyöskentelyyn voidaan liittää monia oppiaineita ja tämän lisäksi draamaan osallistuja oppii myös itseilmaisua ja reflektointia. Draaman käyttö opetusmenetelmänä on hyvin kokonaisvaltaista, koska sitä voidaan käyttää laajasti asioiden opettamisessa. Draamassa ei tarvita suuria ja kalliita välineitä, sillä perusvälineenä toimii yksilö oman kehonsa ja mielikuvituksensa kautta. (Viranko 1997, 111 - 112.) Lintusen (1995, 117) mukaan draama tukee opetusmenetelmänä kokemuksellista oppimista, koska draaman tarkoituksena on luoda suurempia kokonaisuuksia opeteltavista asioista.

Draama- ja ilmaisukasvatukselle on asetettu monia erilaisia tavoitteita. Yksi tavoitteista on henkilökohtainen ja sosiaalinen oppiminen, millä tarkoitetaan muun muassa itseluottamusta, itsetuntemusta, oman itsen kehittämistä ja minäkäsitystä. Draama- ja ilmaisukasvatuksessa tähdätään myös sosiaalisten taitojen tukemiseen, koska draamaa toteutetaan yleensä ryhmässä. (Toivanen 2005, 120 - 121.) Owensin ja Barberin (2002, 13 - 14) mukaan draamakasvatuksen avulla voidaan oppia draaman ja teatterin esitystaitojen lisäksi sosiaalisia taitoja. Draamaan osallistuvat voivat valita itselleen sopivan oppimiskohteen, mikä pyritään saavuttamaan draamatarinan avulla. Draaman avulla voidaan saavuttaa myös erilaisia taitoja, kuten emotionaalisia sekä luovaan ajattelukykyyn liittyviä. (Bowell & Heap 2005, 13.) Viranko (1997, 114) tuo esiin erilaisten oppijoiden mahdollisuudet draaman avulla, sillä draamakasvatuksessa osallistujan tunne- ja järkipuolet ovat aktiivisessa toiminnassa. Tämä johtuu siitä, että fiktion kautta osallistuja kokee erilaisia asioita, joita hän voi samaan aikaan tiedostaa omana itsenään.

Draamakasvatuksen avulla osallistuja pystyy näkemään asioita toisesta näkökulmasta, sillä draamassa voidaan asettaa vastakkain todelliset ja kuvitteelliset asiat. Todellisten ja kuvitteellisten asioiden vastakkainasettelussa osallistuja voi tarkastella ja arvioida päätöksensä joutumatta kärsimään vääristä valinnoista. (Bowell & Heap 2005, 12.)

5.1.1 Draaman päämäärä

Draamatarina tarvitsee jännitteen ja päämäärään, jotta draaman tekijöillä säilyy mielenkiinto tapahtumaa kohtaan. Jännitteellä tarkoitetaan tietoa siitä, mitä on tapahtunut juuri ennen kuin draamatyöskentely aloitetaan. (Owens & Barber 2002, 22.)

Draaman kontekstin valinta riippuu siitä, mihin oppimisen halutaan kohdistuvan. Kun oppimisen kohdetta rajataan tarkemmin pienemmiksi yksityiskohdiksi, avautuu oppimiskohteista paljon konteksteja, joita voidaan käyttää draamassa. (Bowell & Heap 2005, 34.) Ilman selvää päämäärää, draamaprosessi voi muuttua kaaokseksi, kun jokainen osallistuja pyrkii viemään tarinaa omaan suuntaansa. Päämäärättömässä draamaprosessissa on vaara, että siinä pyritään käsittelemään liian monia asioita, mikä taas johtaa kiireeseen ja oppiminen jää sivuosaan. (Owens & Barber 2002, 23.)

5.1.2 Draamasopimus

Draamasopimus on draaman ohjaajan ja draamaan osallistuvan ryhmän välinen sopimus yhteisistä säännöistä draaman aikana. Sopimus voi olla hyvin vapaamuotoinen, mutta se on tärkeä osa draamakasvatusta. Sopimuksen avulla kuka tahansa draamaan osallistuva voi pysäyttää draaman, jos hänestä tuntuu, ettei draama toimi. Jos draama pysäytetään, mieltivät kaikki osallistujat yhdessä syitä draaman toimimattomuuteen sekä miten draama saataisiin jälleen toimimaan. Sopimuksen voi tehdä lyhytaikaiseksi tai pitkäaikaiseksi. (Owens & Barber 2002, 10.) Bowell ja Heap (2005, 95) nostavat esiin kolme tärkeää asiaa draamasopimuksesta. Sopimuksella varmistetaan, että draamaan osallistuva ryhmä erottaa todellisen ja kuvitteellisen maailman erot. Jokaisen osallistujan velvollisuudet draaman onnistumisen kannalta varmistetaan sopimuksen avulla. Draamasopimuksella mahdollistetaan myös jokaisen osallistujan reflektointi draaman tuoman kokemuksen suhteen.

Lyhytaikainen sopimus voidaan tehdä jos draamaan osallistuva ryhmä kokoontuu vain yhden tai kaksi kertaa, jolloin ryhmälle annetaan sekä omistusoikeus draamaan että mahdollisuus vaikuttaa draaman muotoon ja sisältöön (Owens & Barber 1998, 14). Omistusoikeus draamaprosessiin syntyy vasta, kun osallistujat tuntevat voivansa vaikuttaa draamatyöskentelyyn ja osallistujien mielipiteet ja ehdotukset otetaan työskentelyssä huomioon (Owens & Barber 2002, 11).

Pitkäaikainen draamasopimus tehdään siksi ajaksi, kun draaman ohjaaja sekä osallistuva ryhmä toimivat yhdessä. Pitkäaikainen sopimus sisältää tarkemmat yksityiskohdat yhdessä työskentelystä sekä työskentelyn kehittämistä. (Owens & Barber 1998, 14.) Pitkäaikainen draamasopimus on mahdollista tehdä sekä suullisesti että kirjallisesti ja siinä tuodaan esille yksityiskohtaisesti työskentely- ja kehittämistavat. Tavoitteet on myös hyvä sopia ryhmän kanssa, koska tällöin kaikki työskentelevät saman päämäärän eteen. (Owens & Barber 2002, 10 - 11.)

5.1.3 Roolin ja kehyksen merkitys

Draamakasvatuksen oppiminen tapahtuu, kun osallistuja toimii draamatilanteissa muussa roolissa kuin itsenään. Roolit valikoituvat draamatarinan kontekstin ympärille, esimerkiksi yleisemmin esitetään jotakin ihmisryhmää. Draamatyöskentelyn kannalta tärkeää on myös, että jokaisella draamaan osallistuvalla on oma roolinsa draamaprosessissa. (Bowell & Heap 2005, 41 - 42.)

Osallistujaa työskennellessä draaman aikana toisessa roolissa kuin omana itsenään, hän rakentaa uuden roolinsa asenteista eikä luonteesta. Osallistuja joutuu miettimään millaisia ominaisuuksia hän antaa roolihahmolleen sekä miettimään suhtautumistaan erilaisiin asioihin. (Bowell & Heap 2005, 46.) Osallistujan valitsema asenne voi olla myös hyvin erilainen, kuin hänen normaalissa elämässä oleva asenne. Draamaprosessissa on tärkeää tutkia erilaisia asennoitumistapoja. (Owens & Barber 2002, 16.) Osallistujan tapa käyttäytyä, tuntea ja ajatella voi muuttua, koska hän voi tutkia ja reflektoida asioita draaman avulla (Bowell & Heap 2005, 13). Roolinvaihdolla tarkoitetaan tilannetta, missä osallistuja vaihtaa asian käsittelynäkökulmaa ratkaisevalla hetkellä täysin erilaiseksi kuin mistä oli

asiaa käsitellyt draaman alussa. Asian käsittely monesta näkökulmasta lisää myös osallistujan oppimisprosessia. (Owens & Barber 1998, 36.)

Draamakehyksellä tarkoitetaan draamassa olevaa jännitystä eli ristiriitaa rooli-hahmojen välisissä arvoissa, uskomuksissa ja pyrkimyksissä. Kehyksen avulla draamaprosessista saadaan mielenkiintoinen, koska draamatarinassa olevien tilanteiden ja tapahtumien sekä roolien väliset suhteet on mietitty tarkkaan. (Bowell & Heap 2005, 56.) Owensin ja Barberin (1998, 17) mukaan kehyksen tarkoituksena on ylläpitää aktiivista osallistumista ja jännitystä. Vaikka osallistujat tietäisivätkin mitä draamatarinassa tulee tapahtumaan, draaman rakenne kuitenkin tekee tapahtumista mielenkiintoisia.

5.1.4 Draaman arvioiminen

Draamakasvatus on oppimisen väline, joten sitä pitää voida arvioida ja reflektoida. Arviointia tulee tehdä avoimesti ja sen pitää olla jatkuvaa, jotta se tukee oppimisprosessia parhaalla mahdollisella tavalla. (Heikkinen 2005, 43.) Arvioinnin avulla draamaan osallistuvat voivat seurata kehittymistään draaman eri osaluilla ja sitä kautta kehittää omia heikkouksiaan. (Owens & Barber 2002, 103).

Yksilöllisten taitojen, ymmärryksen ja tietojen kehittyminen ovat draamaprosessin tarkoitus. Draamaa arvioidessa pitää kiinnittää huomiota näihin elementteihin. Draamatarinan rakenteella on myös merkitystä arvioinnissa, sillä jokainen tarina on yksilöllinen omine tavoitteineen. (Owens & Barber 2002, 98 - 99.) Owens ja Barber (2002, 104) korostavat draaman arvioinnin liittyvän työskentelymenetelmiin sekä ennakkovalmisteluiden laatuun. Draaman arvioinnissa paneudutaan myös tavoitteiden asettamiseen sekä oppimisen kohdistumiseen. Oppimisen kohdistumista arvioidaan opetettavan asian näkökulmasta, mutta myös ilmaisulliselta puolelta.

5.2 Draamakasvatus ja minäkuva

Toivanen (2005, 130) pureutuu draama- ja ilmaisukasvatukseen murrosiän näkökulmasta. Murrosikäiset elävät välivaiheessa ja kokevat myös suuria fyysisiä muutoksia. Usea nuori kokee itsensä epävarmaksi, mikä voi purkautua itsetietoisuutena. Nuori joutuu jatkuvasti kysymään itseltään sitä kuka hän todella on, lapsi vai aikuinen. Nuoren itsetunto, minäkuva ja arvomaailma kehittyvät murrosiässä. Juuri siksi draama- ja ilmaisukasvatus tukevat nuoren itsetuntemuksen kehitystä ja auttaa tutustumaan omaan itseän.

Draamakasvatus altistaa ihmisen minäkuvan sosiaalisille, fyysisille sekä emotionaalisille tapahtumille. Toisaalta draamatilanteissa ihminen ottaa toisen roolin ja astuu näin pois omasta todellisesta minästään. Draamakasvatuksella pystytään antamaan lapsen ja nuoren minäkäsitykselle merkityksellisiä kokemuksia. (Luostarinen 1995, 240 - 241.) Draamakasvatuksen avulla pystytään myös antamaan nuorille monipuolisia kokemuksia osallistamalla heitä erilaisin draaman kokemuksin ymmärtämään itseään (Bowell & Heap 2005, 11). Toivasen (2005, 199) mukaan nuorille tarkoitetun draamakasvatuksen tulisi olla leikkisää draamaa teatterin keinoin, joka toteutetaan kuviteltujen roolien avulla. Rooli antaa nuorelle mahdollisuuden kokeilla rajojaan olemalla hetken joku toinen. Uusia merkityksiä luodaan yhdistelemällä kuviteltua roolia ja omaa itseä. Draaman avulla nuoret saadaan käsittelemään vaikeitakin asioita uudella tavalla, esim. koulukiusaamista.

6 KURKISTUS TULEVAISUUTEEN -DRAAMA VAIHEITTAIN

Esittelemme ensin Kurkistus tulevaisuuteen -draaman lähtökohtia ja sen jälkeen siirrymme draamatarinaan, joka on jäsennelty taulukkomuotoon. Draamaa on avattu tarkemmin osiossa Kurkistus tulevaisuuteen – draama kohta kohdalta sekä erillisessä tuotoksessa. Kurkistus tulevaisuuteen -draaman työnimenä kulki ”draamakasvatuspeli”, mutta raportissa lyhensimme nimen draamaksi. Draama-sana poistaa nimestä väärän mielleyhtymän liittyen kilpailuun tai pelaamiseen. Draamalla tarkoitamme ennalta suunniteltua ja juonellista toiminnallista kokonaisuutta, jossa on sekä ohjaaja että osallistujat. Palauteosiossa nuoret käyttävät use-

assa kohdassa Kurkistus tulevaisuuteen -draamasta nimeä ”peli” tai ”draamakasvatuspeli”. Erillisessä tuotoksessa on myös valmiit ohjeet draaman toteuttamiseen ja ohjaamiseen.

6.1 Opinnäytetyön suunnittelu

Aloimme suunnitella opinnäytetyömme aihetta vuoden 2006 alkupuolella. Kokosimme mahdollisia opinnäytetyön aiheita paperille. Jo suunnittelun alussa meille oli selvää, että opinnäytetyömme tulisi olemaan toiminnallinen ja kohderyhmänämme olisivat nuoret. Aiheiden joukosta mielenkiintoisimmaksi aiheeksi nousi peruskoulun jälkeisen siirtymävaiheen tukeminen. Omien kokemustemme ja opintojemme pohjalta mietimme, olisiko mahdollista käsitellä peruskoulun jälkeistä siirtymävaihetta draamakasvatuksen avulla.

Maaliskuun alussa otimme yhteyttä neljään eri oppilaanohjaajaan, joiden kanssa sovimme haastattelut maaliskuun loppuun sekä huhtikuun alkuun. Oppilaanohjaajien haastatteluissa selvisi, että on olemassa tarve erilaisille välineille, joiden avulla nuorten peruskoulun jälkeistä siirtymävaihetta olisi mahdollista tukea. Draamalla pyrittiin saavuttamaan myös niitä nuoria, joille perinteiset oppilaanohjaajien opetusmenetelmät eivät tuo haluttua tulosta. Toiminnan perusteena olivat luovat menetelmät, joita oppilaanohjaajat eivät välttämättä resurssien puutteessa voi käyttää. Draaman avulla pyrimme tuomaan oppilaille uuden näkökulman ammatinvalintaan ja koulutukseen. Kehittelimme opinnäytetyön ideaa tarkemmin ja aihe rajautui toukokuussa järjestetyssä aihepajassa. Opinnäytetyö jäi hautumaan kesän ajaksi.

Elokuussa otimme yhteyttä haastattelemiimme oppilaanohjaajiin ja tiedustelimme heidän halukkuuttaan osallistua opinnäytetyömme toiminnalliseen osuuteen. Neljästä oppilaanohjaajasta, yksi vastasi ja oli halukas yhteistyöhön kanssamme. Yhteistyökumppanin löydyttyä keskityimme tarkemmin opinnäytetyömme suunnitteluun sekä draamatarinan rakentamiseen. Syyskuussa tapasimme oppilaanohjaajan uudelleen ja sovimme tarkemmin toiminnallisen osuuden toteuttamisesta joulukuussa sekä muista käytännön asioista, kuten toimintaluvan hakemisesta. Huo-

masimme kuitenkin jo lokakuussa ettei toiminnallisen osuuden toteuttaminen olisi mahdollista vielä joulukuussa, sillä emme pystyisi suunnittelemaan toimivaa draamatarinaa niin lyhyessä ajassa. Yhdessä oppilaanohjaajan kanssa päädyimme siihen, että toiminnallinen osuus toteutettaisiin tammikuussa 2007.

Yhteistyö koulun kanssa teimme hankkeistamissopimuksen (Liite 1). Yhteistyökoulun rehtorilta saimme toimintaluvan (Liite 2) lokakuussa ja marraskuussa myös opetuspäällikkö myönsi luvan (Liite 3) toteuttaa draama koululla. Toiminnalliseen osuuteen osallistuvan luokan oppilaiden vanhemmille opinnäytetyömme aiheesta tiedotettiin kirjeitse (Liite 4), jossa myös samalla pyydettiin vanhempien lupa oppilaiden osallistumisesta toimintaan.

Tapasimme opinnäytetyömme ohjaavaa opettajaa opinnäytetyömme prosessin aikana useasti, sekä yhteistyökumppanina toiminutta oppilaanohjaajaa ennen Kurkistus tulevaisuuteen -draaman toteuttamista. Oppilaanohjaajaa tapasimme myös toimintakertojen yhteydessä. Lisäksi pidimme tarvittaessa yhteyttä sähköpostitse ja puhelimella ohjaavaan opettajaan sekä oppilaanohjaajaan.

6.2 Draamatarina

Draama alkaa kuvitellun työministeriön kokouksella, missä puheenjohtaja kertoo, että tulevaisuudessa ihmisten koulutus ja ammatit valitaan työryhmän toimesta uuden lakiesityksen pohjalta. Ihmiset eivät enää pysty itse vaikuttamaan omaan urasuunnitteluunsa. Aihetta käsitellään ensin työministeriön näkökulmasta, jonka jälkeen roolinvaihdolla siirrytään kansalaisten näkökulmaan.

MITÄ?	MITEN?	MIKSI?
Työministeriön kokous. Puheenjohtajan puhe.	Ohjaaja puheenjohtajan roolissa ja nuoret ministeriön muina jäsenenä.	Aiheen alustaminen ja nuorten saaminen mukaan draamakasvatuspelin maailmaan.
Sääntöjen valmistaminen siitä miten ammatit jaetaan tulevaisuudessa.	Pienryhmissä paperille.	Aiheen syventäminen ja nuorten mukaan saaminen konkreettisesti.
Yhteisten sääntöjen esittäminen ja kokoaminen.	Pienryhmien sääntöjen esittely ja niiden kokoaminen yhteen.	Seuraavan aiheen valmistelu. Ryhmänä toimiminen ja vastuunottaminen.
Ohjaaja riisuu puheenjohtajan roolin.		
Uutislähetys tekeminen.	Pienryhmissä uutislähetysten valmistelu ja esittäminen.	Työministeriön jäsenen roolin vahvistaminen.
Uutislähetysten esittäminen ja palaute.	Tehdyt uutislähetykset esitetään muulle ryhmälle ja niistä annetaan palautetta.	Ilmaisu. Seuraavan vaiheen alustaminen.
TAUKO		
Kansalaisten kokous.	Ohjaaja aktivistin roolissa ja nuoret kansalaisina.	Ristiriita. Roolinvaihdon alustaminen.
Vetoimuksen kokoaminen.	Yksilötyöskentelynä paperille. Yhdessä ohjaajan johdolla asioiden läpikäyminen.	Roolinvaihto.
Ohjaaja riisuu aktivistin roolin.		
Ammattien jako.	Jaetaan ammatit ja käydään kierros, jossa jokainen kertoo oman sa.	

Vahvuuksien pohtiminen ja keskustelu.	Parityöskentelynä paperille. Keskustelu yhdessä nuorten kanssa.	Omien vahvuuksien pohtiminen suhteessa ammattiin.
Pään äänet.	Yhden roolihenkilön ajatusten kertominen ääneen.	Ajatusten herättely ja ilmaisu.
Vahvuus-paperin täyttäminen.	Yksilötyöskentelynä valmiille pohjalle.	Omien vahvuuksien ja tulevaisuuden pohdinta.

6.3 Kurkistus tulevaisuuteen –draama kohta kohdalta

Draamakasvatuspeli toteutettiin eräissä eteläsuomalaisissa koulussa eräälle kahdeksannelle luokalle. Lähdimme hakemaan toimintaan luokkaa oppilaanohjaajan kanssa yhteistyöllä. Luokka on valikoitunut oppilaanohjaajan valitsemana. Toimintaan osallistui 19 oppilasta. Draamaan käytettiin aikaa 3 tuntia alkuperäisen suunnitellun neljän tunnin sijasta. Ennen varsinaista draaman toteutuskertaa pidimme luokalle tunnin mittaisen tutustumiskerran. Draaman toteuttamisesta kerättiin viikon päästä nuorilta palaute.

Olimme toivoneet, että draaman aikana luokassa ei olisi ulkopuolisia ihmisiä tarkkailemassa. Tämä toi haasteellisuutta omaan havainnointiimme ja arviointiimme, mutta toisaalta pyrimme tällä saavuttamaan mahdollisimman turvallisen ja luottamuksellisen ympäristön draaman toteuttamiselle. Draama on arvioitu omien havaintojemme sekä nuorilta saatujen palautteiden pohjalta.

6.3.1 Tutustumiskerralla luottamusta hakemassa

Opinnäytetyöhömme liittyen järjestimme nuorille tammikuussa 2007 viikolla 2 tutustumiskerran ennen varsinaista draaman toteuttamista. Tutustumiskerta ei ole osa draamaa, sillä halusimme päästä tutustumaan nuoriin etukäteen. Tutustumis-

kerralla kerroimme tietoja opinnäytetyöstä, itsestämme, opinnoistamme sekä seuraavan kerran draamasta, sen aikataulusta ja käytännönjärjestelyistä. Kerroimme tutustumiskerralla myös viimeisen kerran palautekerrasta.

Painotimme nuorille toiminnan luottamuksellisuutta ja turvallisuutta, mikä oli myös yksi syy siihen miksi halusimme etukäteen päästä tapaamaan luokkaa ja tutustua nuorten kanssa. Teimme nuorten kanssa draamasopimuksen, jonka mukaisesti jokaisella on oikeus keskeyttää draamaprosessi, jos se ei toimi. Toivoimme nuorilta ennakkoluulotonta ja aktiivista osallistumista toimintaan, sillä jokainen omalla toiminnallaan ja osallistumisellaan pystyy vaikuttamaan draaman onnistumiseen.

Halusimme tutustumiskertaan mukaan myös toiminnallisen osuuden, koska seuraavan kerran draamakin tulisi olemaan toiminnallinen. Kerroimme nuorille, että leikit eivät liity seuraavan kerran toimintaan. Tutustumiskerran ja leikkien tarkoituksena oli sen sijaan tutustua nuoriin ja luoda sillä tavalla draamalle turvallinen ja luottamuksellinen ympäristö.

Ensimmäisenä leikkinä oli lattialle levitettyjen sanomalehtien päällä seisominen. Vähensimme sanomalehtiä vähitellen ja nuorten tehtävänä oli mahtua mahdollisimman pienelle alueelle tiiviinä ryhmänä. Toisena leikkimielisenä kilpailuna nuoret muodostivat ryhmissä sanomalehdistä mahdollisimman korkean kasan tietyssä ajassa. Ajan loppuessa kasan piti pysyä pystyssä ilman tukea. Kolmantena leikkinä nuorten piti muodostaa erilaisia jonoja ilman puhetta. Nuoret järjestäytyivät jonoon pituuden, etunimen aakkosjärjestyksen, kengännumeron ja syntymäpäivän mukaan. Leikkien tavoitteena oli kohottaa luokan ryhmähenkeä ja saada nuoret toimimaan yhdessä ryhmänä yhteisen päämäärän eteen. Tehtävien tekeminen vaati nuorilta myös kekseliäisyyttä sekä kommunikointitaitoja. Leikit edellyttivät aktiivista osallistumista jokaiselta nuorelta. Aktiivinen osallistuminen on oleellinen osa draamakasvatuspeliä, minkä vuoksi halusimme sen näkyvän myös leikeissä. Draama edellyttää toimimista ryhmän jäsenenä yhteisen päämäärän eteen.

Pohdimme etukäteen nuorten motivoinnin tärkeyttä koko toiminnallisen opinnäytetyömme osana. Motivoinnilla pyrimme luomaan draamalle puitteet, missä nuorten on helppo innostua lähtemään toimintaan mukaan. Meidän ohjaajien oma innostuneisuus aihetta kohtaan, osoittautui tärkeäksi draaman onnistumisen kannalta. Ilman motivointia ja innostamista draama olisi helposti jäänyt pinnalliseksi ja vajaaksi. Myös luottamus ja turvallinen ilmapiiri näkyivät koko toiminnan aikana. Nuorille pyrittiin luomaan mahdollisimman luottamuksellinen ilmapiiri ilmaista omia tunteitaan ja mielipiteitään. Ilman turvallista ympäristöä draamaa ei olisi mahdollista toteuttaa onnistuneesti, sillä nuorilla ei olisi tilaa tuoda esille omia ajatuksiaan ja toimia vapautuneesti.

Kyselimme tutustumiskerran lopuksi nuorten kysymyksiä seuraavan kerran toiminnasta ja lopputunnista nuoret uskaltautuivat kyselemään mieltään askarruttavia kysymyksiä. Päätelimme tutustumiskerran olleen hyvä keino päästä toimimaan nuorten kanssa ja saada aikaan keskinäisen luottamuksen.

6.3.2 Draaman toteuttaminen -ensimmäinen osa

Jaoimme draaman kahteen osaan tauon ympärille. Ensimmäisessä osassa nuoret olivat työministeriön jäseniä ja työstivät uutta lakiesitystä tämän näkökulman kautta. Toisessa osassa nuoret vaihtoivat roolia aktiivisiksi kansalaisiksi näkökulmanaan vastustaa tehtyä lakiesitystä. Ensimmäisessä osassa toinen meistä toimi puheenjohtajan roolissa ja muutenkin toiminnan pääohjaajana. Toinen avusti papereiden ja muiden tarvikkeiden jaossa ja havainnoi toimintaa sekä muistutti nuoria siitä kuinka tietty rekvisiitta ohjaajalla tarkoitti tämän olevan roolissa. Tauon jälkeen osia vaihdettiin niin, että puheenjohtajan roolissa ollut siirtyi avustamaan ja toinen siirtyi aktivistin rooliin johtaen toimintaa.

KOHTAUS 1 Draama alkoi puheenjohtajan puheella. Nuoret asettuivat pulpeteista etukäteen muodostetun kokouspöydän ääreen. Puheenjohtajan puheen aikana osalta nuorista tuli jo esille vastustusta lakiesitystä kohtaan, mutta kuitenkin puhe jaksettiin kuunnella tarkkaavaisesti.

KOHTAUS 2 Seuraavassa vaiheessa puheenjohtaja jakoi nuoret ryhmiin (3-4 henkilöä), joissa valmisteltiin säännöt lakiesitykselle. Piirtoheittimelle laitettiin kalvo auttamaan nuoria lain sääntöjen pohdinnassa. Annoimme nuorille aikaa 10 min. valmistella sääntöjä. Nuoret intoutuivat pohtimaan sääntöjä reippaasti. Joillakin ryhmillä oli alkuun pääsemisen vaikeuksia, joten avustava ohjaaja kierteli luokassa auttamassa pohdintaa etukäteen valmistelemillamme kysymyksillä. Kysymyksiä oli: Miten ihmisille ilmoitetaan tulevasta ammatista?, Miten ammatit valitaan? ja Miten sairaudet huomioidaan ammatinvalinnassa? Eräs nuorista totesi sääntöjen keksimisen aikana:

” Voihan näitä sääntöjä keksiä, mutta en mä oikeesti suostuisi tähän ”

KOHTAUS 3 Kolmannessa vaiheessa puheenjohtaja kertoi jokaisen ryhmän esittelevän omat sääntönsä. Sen jälkeen yhdessä keskustellen muodostettiin yhteiset säännöt. Yhteisistä säännöistä keskustelu aiheutti pientä levottomuutta luokkatilassa ja puheenjohtaja joutui vaatimaan välillä huomiota kokousnuijaa pöytään kolauttamalla. Samalla kun säännöistä tehtiin tiukat, niin nuoret kuitenkin halusivat sääntöihin lievennystä. Eräänä sääntönä oli, että ensin ammatinvalintaan menevät vapaaehtoiset ja siitä edetään pikkuhiljaa kaikkia koskevaan ammatinvalintaan. Yhdeksi säännöksi ehdotettiin myös, että jos ei noudata sääntöjä, niin joutuu keskitysleiriin. Avustava ohjaaja puuttui tässä vaiheessa luokan perältä tilanteeseen vastustamalla sääntöä.

KOHTAUS 4 Seuraavaksi nuorten tehtävänä oli suunnitella uutislähetys. Annoimme aikaa suunnitteluun 30 minuuttia. Nuoret alkoivat innostuneesti tehdä käsikirjoituksia uutislähetystä varten. 30 minuuttia osoittautui liian pitkäksi ajaksi, joten lyhensimme valmistelu-aikaa. Uutislähetysten valmistelun aikana oli positiivista huomata myös aiemmin hiljaisempien nuorten olevan mukana suunnittelussa ja jokaisella oli oma roolinsa uutislähetyksessä.

KOHTAUS 5 Uutislähetysten esittämisen aikana nuorista alkoi huomata jo levottomuutta. Uutislähetysaiheet suunnitellut aiheet: iloinen, surullinen jne. eivät tulleet

esille esityksistä juuri ollenkaan. Jokaisen uutislähetysten jälkeen muu ryhmä sai antaa palautetta esittäneelle ryhmälle. Palautteen antaminen oli vähäistä.

6.3.3 Draaman toteuttaminen -toinen osa

Tauon jälkeen draama jatkui roolin vaihdolla. Olimme järjestelleet luokan istumajärjestyksen uudelleen ja taululle kirjoitimme erilaisia iskulauseita. Näillä elementeillä pyrimme saamaan nuorissa aikaan roolin vaihdon työministeriöstä kansalaiseksi.

KOHTAUS 6 Draama jatkui aktivistin puheella, jonka tarkoituksena oli kasvattaa kansalaisten vastustusta uutta lakiesitystä kohtaan. Aktivistin puheen aikana nuorista huomasi, että he eivät oikein tienneet ketä olivat ja miksi yhtäkkiä piti vastustaa lakia, jonka olivat juuri hyväksyneet. Aktivisti joutuikin todella kannustamaan nuoria, jotta he olisivat vastustaneet lakia.

KOHTAUS 7 Draaman seuraavassa vaiheessa, aktivisti jakoi nuorille kolme paperia, joihin jokaiseen tuli kirjoittaa yksi perustelu lakiesitystä vastaan. Tämä työtapa antoi kaikille, myös ryhmän hiljaisimmille, mahdollisuuden ilmaista mielipiteensä. Kun kaikki olivat valmiit, aktivisti keräsi paperit ja luki perustelut ääneen koko ryhmälle. Ääneen lukemisen tarkoituksena oli herättää nuoria pohtimaan, että miksi oikeastaan on hyvä, että saamme itse valita oman koulutuksemme ja työuramme.

KOHTAUS 8 Kun aktivisti oli lukenut ääneen kaikkien nuorten perustelut lakiesitystä vastaan, teimme nuorten kanssa vetoamuksen työministeriölle lakiesitystä vastaan. Aktivistin johdolla ja keskinäisellä keskustelulla nuoret valitsivat ääneen luetuista perusteluista ne, jotka aktivisti kirjoitti vetoamukseen.

KOHTAUS 9 Vetoamuksen kirjoittamisen jälkeen aktivisti riisui roolinsa ja palasi ohjaajaksi jakamalla nuorille uudet ammatit. Ammattien jaon jälkeen jokainen kertoi minkä ammatin oli saanut. Tällä tavalla estimme mahdollisen levottomuu-

den, joka olisi syntynyt nuorten udellessa toistensa ammatteja. Ammattien jaon jälkeen alkuperäisenä tarkoituksenamme oli seuraavaksi tehdä päänäänät -tehtävä. Pohdimme kuitenkin, että päänäänät -tehtävä ei tässä kohtaa tunnu loogiselta draaman juonen kannalta. Vaihdoin kahden seuraavan tehtävän paikkaa ja seuraavaksi vuorossa oli miettiä pareittain omia vahvuuksia saatuun ammattiin sekä millaisia ominaisuuksia kyseisessä ammatissa olisi hyvä olla. Kävimme lopuksi kierroksen, missä jokainen kertoi vielä oman ammattinsa ja siihen tarvittavat ominaisuudet. Omia vahvuuksia suhteessa ammattiin emme käyneet läpi, sillä katsoimme niiden olevan sen verran henkilökohtaisia, että niiden pohdinta jäi nuorille omaksi tiedoksi.

KOHTAUS 10 Päänäänät tehtävässä avustava ohjaaja istui tuolille keskelle luokkaa. Tarkoituksena oli, että nuoret tulivat ohjaajan taakse kertomaan, minkälaisia ajatuksia ohjaajalla voisi olla, kun oli saanut uuden ammatin. Nuorille ei ollut tarkoitus kertoa, minkä ammatin ohjaaja olisi saanut. Tehtävää ohjeistaessa esimerkkiammatti kuitenkin tuli ilmi ja tämä vaikutti tehtävän kulkuun. Toisaalta pohdimme, että konkreettisen esimerkin kautta nuorten oli helpompi toteuttaa tehtävä. Nuoret lähtivätkin innokkaasti kertomaan, millaisia ajatuksia ohjaajalla oli heidän mielestään.

KOHTAUS 11 Viimeisenä draamassa nuorten piti kirjoittaa itselleen kirje valmiiksi annetulle pohjalle. Jokainen nuori laitto valmiin kirjeensä kirjekuoreen ja sulki sen. Kirjekuoren päälle kehoitimme jokaista nuorta kirjoittamaan oman nimensä sekä sen, milloin kirjeen saa avata. Keräsimme kirjeet ja annoimme ne nuorten opinto-ohjaajalle, joka jakaa kirjeet takaisin nuorille syksyllä. Syksyllä nuorilla on edessään ammatinvalintaan liittyvien asioiden pohdinta sekä valmistautuminen siirtymiseen pois peruskoulusta, joten kirje on silloin ajankohtainen.

7 DRAAMAN ARVIOINTI

Arvioimme Kurkistus tulevaisuuteen -draamaa itsearviointiin sekä nuorilta saadun kirjallisen palautteen pohjalta. Itsearviointissa kiinnitimme huomiota draamatari-
nan jännitteen säilymiseen ja sen etenemiseen sekä erilaisten menetelmien toimi-
vuuteen. Nuorten palautteissa kysyimme nuorten kokemuksia Kurkistus tulevai-
suuteen -draaman toimivuudesta sekä hyvistä ja huonoista puolista.

7.1 Ohjaajien itsearviointi

Prosessi Kurkistus tulevaisuuteen -draaman kanssa alkoi meillä aivan alusta: loimme itse pelin sisällön ja ohjasimme sen yhden kerran. Tarkoituksena draaman toteuttamisessa oli kokeilla sen toimivuutta ja löytää mahdollisia kehittämisen kohteita. Ohjaajina olemme toteuttaneet aiemmin vain yhden jo valmiin draama-
kasvatuspelimallin opiskeluidemme kautta. Näin ollen meillä ohjaajina ei ollut
paljoakaan kokemusta draaman ohjaamisesta. Koimme tärkeäksi, että pääsimme
kokeilemaan peliä käytännössä, sillä näin pystyimme arvioimaan draaman raken-
netta monipuolisemmin ja kokemuksen pohjalta.

Kurkistus tulevaisuuteen -draama sisältää paljon kirjoittamista, keskustelua ja
jatkuvaa pohtimista. Jälkikäteen ajatellen olisimme lisänneet peliin enemmän toi-
mintaa erilaisten harjoitteiden kautta, jotta peli ei olisi ollut niin yksipuolinen.
Erilaisia harjoitteita olisi voinut olla esimerkiksi rentoutus tai mielikuvamatka,
nuorten roolinotto sekä kuvataide. Rentoutus ja mielikuvamatka olisivat sopineet
hyvin draaman alkuun, loppuun tai esim. roolinvaihto kohtaan. Mielikuvamatkan
avulla nuoret olisivat voineet hahmottaa roolinvaihdon paremmin, koska olisivat
saaneet aikaa valmistautua tulevaan. Draamassa olisi voinut kannustaa nuoria
toimimaan erilaisissa rooleissa, joilla olisi saatu nuoret asettumaan luontevammin
rooleihin ja sitä kautta tuomaan mielipiteitään paremmin esille. Mielipiteiden esil-
le tuominen jossakin muussa roolissa kuin omassa, voi olla ainakin osalle nuorista

helpompaa. Kuvataide jäi Kurkistus tulevaisuuteen -draamassa kokonaan puuttumaan, vaikka sen avulla olisi voinut tuoda draamaan monipuolisuutta ja syvyyttä tukemalla muita pelin elementtejä.

Draaman heikoimmaksi kohdaksi osoittautui roolinvaihdon käsitteleminen. Emme olleet ottaneet huomioon, että nuorten voi olla vaikea asettua aivan päinvastaiseen rooliin, missä ovat juuri olleet. Olimme ajatelleet aktivistin puheen selventävän nuorille heidän roolinsa, mutta pelkkä puhe ei riittänyt tähän. Roolinvaihtoa olisi pitänyt käsitellä joko tutustumiskerralla tai pelissä tarkemmin. Nuorille olisi pitänyt tehdä enemmän selväksi, että mikä heidän roolinsa on pelin eri vaiheissa.

Draaman uutislähetys-vaiheessa etukäteen miettimämme tyylisuunnat olivat liian vaikeita nuorille. Koimme, että nuorilla riittää mielikuvitusta uutislähetysten tekkoon ilman valmiita aiheitakin, joten niitä ei välttämättä olisi tarvinnut. Annetut tyylisuunnat olivat pelin kannalta merkityksettömiä ja ne vain sekoittivat nuorten toimintaa. Esityksissä tyylisuunnat jäivät suurelta osin huomioimatta.

Muokkasimme alkuperäisen suunnitelman draaman runkoa vaihtamalla kahden tehtävän paikkaa. Nämä tehtävät olivat päänäänät–tehtävä sekä omien vahvuuksien pohtiminen suhteessa ammatteihin -tehtävä. Koimme, että suunnittelemamme järjestys ei tuntunut loogiselta, jos päänäänät -tehtävä olisi seurannut ammattien jakoa, olisi ammatit jaettu liian aikaisin. Omien vahvuuksien pohtiminen ammattien jaon jälkeen teki osiosta enemmän kokonaisuuden.

E erityisen onnistuneeksi koimme päänäänät tehtävän onnistumisen. Nuoret lähtivät aktiivisesti mukaan toimintaan ja uskalsivat tuoda ajatuksiaan esille. Aikaisemman kokemuksemme mukaan päänäänät -tehtävä on vaikea ja vaatii uskallusta sekä keskinäistä luottamusta osallistujilta. Pelkäsimme, että olemmeko saaneet tarpeeksi luontevaa kontaktia, jotta tehtävä onnistuisi. Nuoret kuitenkin lähtivät ennakkoluulottomasti kokeilemaan tehtävää. Toteutuksessa tehtävänanto muokkautui niin, että nuorille kerrottiin ammatti, jonka toinen ohjaaja sai ja sitä kautta nuorten piti kertoa ohjaajan ajatuksia uudesta ammatista. Alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitus oli, että ohjaajalle nimettäisiin mitään ammattia, jolloin nuor-

ten tuli itse pohtia asiaa yleisemmin. Tarkoituksena oli siis pohtia asiaa siltä pohjalta, että miltä tuntuisi saada tietty ammatti, vaikka ei sitä haluaisikaan. Kuitenkin koimme hyväksi, että valmis esimerkki helpotti nuoria tehtävän toteutuksessa, sillä nyt heillä oli konkreettinen esimerkki, jota pohtia.

Aikataulussa pysymisen kannalta oli tärkeää, että nuorille annettiin tietty aikaraja jokaisessa draaman vaiheessa. Kuitenkin joissakin kohdissa katsoimme parhaaksi antaa nuorille lisää aikaa, jos tehtävä oli pahasti kesken tai lyhentää aikaa levottomuuden lisääntyessä. Draama on suunniteltu toteutettavaksi neljässä tunnissa ja kolme tuntia toteutukselle oli mielestämme liian vähän. Kolmen tunnin toteutuksella tauko jäi liian lyhyeksi, joten prosessi oli nuorille liian tiivistähtinen. Pelin toisessa vaiheessa tauon lyhyden huomasi nuorten levottomuutena ja väsymyksenä.

Oma ohjauksemme draaman aikana oli mielestämme onnistunutta, koska nuoret lähtivät mukaan toimintaan ja nuorten palautteista näkyi, että olimme saavuttaneet draaman ohjaukselle asetetut tavoitteet. Joissakin pelin kohdissa ohjeistuksen antaminen olisi voinut olla tarkempaa, mutta toisaalta ohjeita tarkennettiin tarpeen mukaan pelin edetessä. Varsinkin rooleihin eläytyminen onnistui mielestämme ennakoitua paremmin. Se vaikutti draaman ilmapiiriin ja nuorten rohkeuteen tulla toimintaan mukaan.

Kokonaisuutena draama onnistui mielestämme hyvin. Vaikka draamassa on kehittämisen kohteita, niin kokonaisuutena se oli toimiva ja tavoitteisiin nähden onnistunut. Nuoret jaksoivat keskittyä koko pelin ajan, vaikka draama oli tiivistähtinen.

7.2 Nuorten palaute draamasta

Saimme nuorilta kirjallista palautetta Kurkistus tulevaisuuteen -draaman toteuttamisesta (Liite 5). Koulun aikatauluista johtuen palautteen kerääminen tapahtui noin puolitoista viikkoa draaman toteuttamisesta. Koimme, että itse draaman toteutuksen ja palautteen välissä oli hyvä olla viikko aikaa, jotta nuoret ehtivät poh-

tia tapahtunutta. Palautteen kerääminen heti draaman jälkeen ei olisi antanut mielestämme nuorille tarpeeksi aikaa heidän omille pohdintoilleen.

Yhden nuoren palautteessa toivottiin, että palautekerta olisi voinut olla aiemmin, sillä yli viikossa draamakerrasta oli ehtinyt jo unohtua asioita. Kaiken kaikkiaan palaute oli asiallista ja nuoret pohtivat samoja asioita kuin me ohjaajat tehtyämme oman arvioinnin draaman jälkeen. Palautelomakkeita saimme takaisin 18 kappaletta.

7.2.1 Saatiin itsekin tehdä

Kysyimme ensimmäisenä nuorilta palautelomakkeessa, että mikä draamassa oli hyvää ja onnistunutta. Eniten palautelomakkeissa tuli esille luokan hyvä yhteistyö, yhteisymmärrys ja luokan hyvä mukana olo. Myös ryhmissä työskentely sai useammalta nuorelta positiivista palautetta. Yhdessä palautelomakkeessa mainittiin myös draaman aikana olleen hyvä tunnelma. Nuoria innosti palautteiden mukaan se, että draama ei ollut pelkkää kuuntelemista, vaan siihen sai osallistua itse.

”Kaikki olivat innostuneita peliä kohtaan, koska pelissä käsiteltiin tulevaisuutta kiintoisalla tavalla.”

”Siinä sai tehdä yhteistyötä muiden luokkalaisten kanssa ja oli hauskaa ilmaista omaa mielipidettä asioista joihin ei vielä voi vaikuttaa. Emilia ja Minna olivat kivoja ja sai hyvän ryhmähengen luokkaan!”

”Se esitteli hyvin eri ammatteja ja huomioi oppilaat eli jokainen pääsi mukaan ja sai vaikuttaa asioihin. Myös näytelmä osio oli innostava.”

Paljon positiivista palautetta sai draaman näytelmäosio, jossa nuoret valmistivat uutislähetykset uusista ministeriön muodostamista laista. Esitysten valmistelu ryhmissä sekä itse näytelmäosio koettiin onnistuneeksi. Yksi nuorista oli maininnut uutislähetyksille valmiiksi annetut aiheet positiivisena asiana. Omassa arvi-

oinnissamme pohdimme juuri näiden uutislähetysten aiheiden oleellisuutta pelissä.

”Saatiin itsekin tehdä vähän näytelmäpätkää ja muuta, ettei se ollut vain kuuntelemista. Ja se oli kiva kun niihin näytelmiin annettiin eri ryhmille eri aihelaput. Niistä tuli hauskoja!”

Toinen selvästi positiivista palautetta saanut pelin kohta oli ministeriön alussa laatimat säännöt. Nuoret toivat esille muutamassa palautteessa saaneensa vaikuttaa asioihin, mikä varmasti tuli esille juuri sääntökohdassa, missä sääntöjen luominen oli nuorten päätettävissä.

Yhdessä palautteessa pohdittiin draamaa yleisesti ilmaisutaidon kehittymistä positiiviselta kannalta. Vaikka draaman tavoitteena ei varsinaisesti ollut ilmaisutaidon kehittäminen, niin sekin osa-alue oli draamassa mukana.

”Hyvää oli tämä ilmaisutaidon kehittäminen (minä kun olen aikas ujo). Niin tuntui rohkeammalta draamakasvatuspelin jälkeen.”

Muutamassa palautteessa tuli esille, että oli hyvä kun sai miettiä, mitä jos todella kävisi niin kuin draamassa. Tässä kohtaa oletamme nuorten tarkoittaneen sitä, että ihmisten puolesta alettaisiin päättää koulutukset tai ammatit.

”Se pistää miettimään että kuinka hyvä juttu on kun me saadaan itse päättää / valita mitä me halutaan tehdä aikuisina.”

Yleisempää positiivista palautetta tuli mm. hauskuudesta, selkeästä draamasta, hyvästä kokonaisuudesta sekä hyvin esitetyistä rooleista. Myös se tuotiin useassa palautelomakkeessa esille, että draama oli hyvää vaihtelua normaalille koululle. Varsinkin palautelomakkeen lopussa olleessa ”muut kommentit/vapaa sana” -kohdassa tämä tuli useassa palautteessa esille.

”Peli oli hauska ja se oli selkeä.”

”Se oli kokonaisuudessa mukava. Hyvin osasitte esittää roolinne...”

7.2.2 Olo oli, että mitä?

Toisena kysymyksenä palautelomakkeessa oli draaman huonot ja epäonnistuneet puolet. Eniten palautetta tässä kohdassa tuli draaman roolinvaihto-kohdasta, missä nuoret vaihtavat roolia ministeriön jäsenistä aktiivisiksi kansalaisiksi. Itse kiinnitimme tähän kohtaan omassa arvioinnissa myös huomiota ja tulimme siihen tulokseen, että roolinvaihtoa pitäisi draamassa selkeyttää huomattavasti. Havaintojemme perusteella huomasimme monen nuoreen olleen melko hämmentyneen, kun he eivät oikein tienneet ketä olivat ja missä roolissa.

”Ohjaajien roolinvaihdos hommaan ei heti oikein päässyt mukaan... Olis meidänkin pitänyt huutaa vähän eitä ja juuta ja osallistua näytökseen, muttei heti tajuttu sitä...”

”No oli se vähän hölmöä kun ensin piti olla sen lakiehdotuksen puolella ja sitten vastaan siinä meni vähän sekasin ja olo oli että MITÄ!”

”Se toinen ”osio” oli vähän outo kun pitikin mieltä että miksi ne aikaisemmin laaditut säännöt eivät olleetkaan hyviä.”

Katsoimme roolinvaihdon tarkoituksena olevan tunteiden herättämisen, kun yhtäkkiä katsotaan asiaa eri puolelta. Tämä tarkoituksella aiheutettu ristiriita tuli hyvin esille myös edellä mainituissa palautteissa.

Kolmessa palautteessa kerrottiin alkuhämmennyksestä. Olimme tutustumiskerralla kertoneet, että draama alkaa toteuttamiskerralla heti tunnin alussa. Vielä toteuttamiskerralla nuorten kanssa kerrattiin, että ohjaaja on roolissa, kun hänellä on jokin vaate (esim. kravatti tai baskeri). Nuoria tuntui kuitenkin hämmentävän enemmän se, että ketä he olivat draamassa ja missä roolissa. Tätä kohtaa Kurkistus tulevaisuuteen -draamassa tulisi parantaa ja rooleja tuoda paremmin esille.

”Alussa oli vain vähän ”hämällä”, että mistä on kyse.”

”Pieni pohjustus voisi auttaa alussa ja saada oppilaat paremmin mukaan.”

Kahdessa palautteessa todettiin draaman tarkoituksen jääneen epäselväksi. Päädyimme palautteista siihen tulokseen, että ensimmäisellä tutustumiskerralla olisi pitänyt tuoda selkeämmin esille sitä, mikä draaman tarkoitus on ja tarkemmin sitä mitä aihetta pelissä käsitellään. Toisaalta emme halunneet liikaa luoda nuorille ennakkokäsityksiä pelistä, vaan halusimme antaa tilaa nuorten omalle oivaltamiselle.

”Vähän jäi epäselväksi, että mitä tässä nyt oikein haettiinkaan..?”

”Välillä tuli tunne, että mitä seuraavaksi. Itse pelin ajatus tuntui jäävän hämäräksi.”

Muutamassa palautteessa huonoksi arvioitiin vaikeiksi muotoiltuja kysymyksiä ohjaajien antamassa ohjeistuksessa. Toisessa palautteessa vaadittiin tarkennusta, koska nuori ei ollut ymmärtänyt kaikkea. Draaman toteuttamisen aikana huomasimme, että jouduimme selittämään joitakin ohjeita tarkemmin nuorille, jotta kaikki ymmärsivät ne.

” Oli myös asioita ja kysymyksiä, joihin reagoiminen oli hankalaa, kun piti olla nopea.”

”No en oikein tajunnut aina kaikkea, Siinä, että olisi voinut vähän tarkentaa joitain asioita.”

Palautteista nousi selkeästi esiin kaksi draaman kohtaa, jotka saivat negatiivista palautetta. Nämä kohdat olivat sääntöjen laadinta sekä ammattien vahvuuksien pohdinta pelin loppupuolella. Palautteessa pohdittiin, että olisi parempi antaa jokaisen valita oma unelma-ammattinsa, jotta voisi pohtia vahvuuksia juuri siihen ammattiin. Draaman kehittäjinä taas katsoimme nuorille olevan parhaaksi asettua

uusiin rooleihin ja sitä kautta ehkä löytää jopa uusia puolia itsestään. Unelma-ammatin korostaminen olisi voinut tuoda myös osalle nuorista paineita, sillä kaikilla ei ole haavetta tulevasta ammatista.

Draaman aikataulu sai paljon palautetta. Monen mielestä aikaa oli liian vähän ja tahti liian nopea, mikä tuli myös omassa arvioinnissamme esiin. Draama on suunniteltu toteutettavaksi neljässä tunnissa, mikä näkyi pienenä kiireenä kolmen tunnin toteuttamisessa. Myös tauon lyhyttä kritisoitiin:

”Liian lyhyt aika, olisi voinut olla pitempikin, Tauko oli liian lyhyt.”

7.2.3 Mikä olis mun juttu ?

Kolmantena kohtana palautelomakkeessa kysyimme nuorilta, että herättikö draama heitä pohtimaan tulevaisuuttaan ja millä tavalla. Tässä kohdassa 9 nuorta oli sitä mieltä, että draama herätti pohtimaan tulevaisuutta ja 5 sitä mieltä, ettei draama herättänyt pohtimaan tulevaisuutta. Lopuissa vastauksissa ei ollut vastattu tähän kohtaan selvästi kyllä tai ei. Olimme tyytyväisiä tähän tulokseen, sillä draaman ensisijainen tarkoitus oli herätellä nuoria pohtimaan tulevaisuuttaan ja palautteiden mukaan onnistuimme tavoitteissamme.

Nuorten palautteesta kävi ilmi, että draama herätti nuorissa ajatuksia siitä, mille alalle lähtisi, mitä ominaisuuksia itsellä on, mihin ammattiin sopii ja mihin alalle olisi hyvä. Ammatinvalinta koettiin kahdessa palautteessa hyväksi asiaksi. Seuraavista palautteista kävi ilmi siihen tavoitteeseen pääsy, mikä draamalle oli alun perin asetettu, eli nuorten omien ajatusten herättely.

”Peli ei mielestäni suoranaisesti käsitellyt ammatinvalintaa, mutta sai minut pohtimaan sitä, mikä olis mun juttu ja mitä hyviä ominaisuuksia minulla on.”

”No joo, nyt rupesin miettimään että mihin olisin hyvä.”

”Herätti. Se sai minut kiinnostumaan tulevaisuuden asioista ja se sai pohtimaan kuinka hyvin Suomella on asiat, koska saamme päättää opiskeluistamme itse eikä kukaan voi valikoida puolestamme.”

”Kyllä, entistä enemmän sitä mille alalle lähtee.”

Yhdessä palautteessa nuori koki draaman herättäneen samoja aatteita kuin opinto-ohjaajan tunneillakin. Tämä tukee ajatustamme siitä, että draama on tarkoitettu välineeksi oppilaanohjaajille. Kuitenkin halusimme, että draamassa on niitä puolia, joita oppilaanohjaajan tunneilla ei käsitellä.

”Kyllä se jotenkin...Aika samoja aatteita kuin omon tunneillakin.”

Palautteissa oli pohdintaa myös siitä kuinka on hyvä, että jokainen saa päättää oman työpaikkansa ja ammattinsa. Yksi nuorista pohti, että olisi hyvä, kun ei itse tarvitsisi päättää mitä opiskelisi.

”Eipä pahemmin mitenkään. Tietysti tajusin, että on hyvä kun saa itse valita ammattinsa.”

”Kyllä se sai miettimään että ollaa onnekkaita kun saadaan päättää omat työpaikat.”

7.2.4 Toivottavasti tulee toinenkin draamakasvatuspeli!

Nuorten vapaamuotoinen palaute oli pääasiassa kannustavaa ja positiivista. Parannusehdotuksia tai muita huomiota pelistä ei enää oikeastaan mainittu, vaan kohdassa nuoret olivat keskittyneet selvästi tunnelmiinsa draamakasvatuspelikerrasta. Draamakasvatuspeliä toivottiin muillekin luokille muutamassa palautteessa.

”Toivottavasti tulee toinenkin draamakasvatuspeli!”

”Muillekin luokille voisi järjestää samantyyppistä toimintaa, sen verran kivaa oli”

”Kolme tuntia meni nopeasti, joten peli oli mukava ja vaihtelua ”normaali” koulupäivään.”

8 POHDINTA

Peruskoulun jälkeinen siirtymävaihe voi olla nuorelle haastavaa aikaa, sillä silloin tulisi päättää omasta tulevaisuudesta ja käsitellä samalla nuoruuden muita suuria kysymyksiä. Perinteinen oppilaanohjaus keskittyy usein tulevien opintojen ja alojen selventämiseen nuorille. Oppilaanohjauksessa ei paneuduta tarpeeksi siihen nuorten oman ajatteluprosessin herättämiseen, mikä olisi tärkeää nuoren tehdessä päätöksiä. Ajatteluprosessi sisältää nuoren omien vahvuuksien pohtimisen ja niiden vaikutuksen nuoren päätöksiin ja tulevaisuuteen.

Kurkistus tulevaisuuteen -draaman tavoitteena on herätellä nuorissa omaa ajatteluprosessia tulevaisuudesta sekä omista vahvuuksista, ja tätä kautta antaa nuorille mahdollisuus tarkastella tulevia päätöksiään ja mahdollisuuksiaan. Testasimme Kurkistus tulevaisuuteen -draaman yhdessä kahdeksannessa luokassa ja pääsimme tavoitteisiin hyvin. Palautteista nousi esille draaman onnistuminen, sillä niissä näkyi selvästi nuorten pohdinta siitä, mikä on tulevaisuudessa heidän oma alansa. Nuoret pohtivat myös sitä mitä ominaisuuksia ja mahdollisuuksia heillä on. Toisaalta palautteesta ja omasta arvioinnistamme kävi myös ilmi, että Kurkistus tulevaisuuteen -draama vaatii kehittämistä. Kehittämiskohteista suurimmaksi nousi samojen menetelmien käyttö draamatarinan aikana, esimerkiksi useassa harjoitteessa käytettiin kirjallista tuottamista. Toteuttamisen jälkeen huomasimme, että draamasta saisi monipuolisemman erilaisia harjoitteita hyödyntämällä.

Valitsimme Kurkistus tulevaisuuteen -draamaan toiminnalliset menetelmät ja draaman, sillä niiden avulla nuoret pääsevät itse toimimaan ja saavat omakohtaisia kokemuksia. Tarkoituksena on irrottautua perinteisestä koulumaailmasta ja oppia uudella tavalla. Draaman avulla nuoret pääsevät asettumaan uusiin rooleihin ja

sitä kautta saivat uusia mahdollisuuksia tarkastella aihetta avarakatseisemmin. Koimme toiminnallisten menetelmien käytön tarkoituksenmukaiseksi, sillä ne tukevat nuorten omaa oppimisprosessia tuomalla nuorille uutta ajateltavaa tulevaisuuden suhteen.

Opinnäytetyön tietoperustaan valitsimme yhteiskunnallisesta näkökulmasta nuoruuden, peruskoulun ja perusopetussuunnitelman perusteet sekä draamakasvatuksen. Koimme, että tietoperusta tukee toiminnallisen osuuden lähtökohtia tavoitteisiin nähden. Tietoperustassa tuomme esille niitä elementtejä, joiden pohjalta Kurkistus tulevaisuuteen -draaman menetelmät valittiin. Tietoperustassa keskityimme niihin aiheisiin, jotka koimme toiminnallisen osuuden kannalta nousseen nuoruuden tärkeiksi kysymyksiksi. Esimerkiksi nuorilta saaduista palautteista nousi esille valinnan vaikeus, mitä käsitelimme myös tietoperustassa.

Teimme Kurkistus tulevaisuuteen -draamasta ohjaajan oppaan, missä on kerrottu draamatarina kohta kohdalta ja annettu vinkkejä ja neuvoja draaman toteuttamiseen. Tarkoituksena ohjaajan oppaassa on, että draaman voisi toteuttaa kuka vain nuorten kanssa työskentelevä ilman aiempaa kokemusta draamasta. Olemme tyytyväisiä ohjaajan oppaan onnistumiseen, sillä koemme sen pohjalta draaman toteuttamisen tehdyn helpoksi. Kuitenkin opas antaa mahdollisuuden muokata draamaa ja sen puitteita omien ja ohjattavan ryhmän tarpeiden mukaan. Suosittelemme oppaan käyttäjän lukevan ensin opinnäytetyöstä kohdan 7.1 Ohjaajien itsearviointi, koska kyseisessä kohdassa olemme tuoneet esille draaman kehittämiskohtia, jotka on hyvä ottaa huomioon toteuttamisessa.

Nuorten palautteen ja oman pohdintamme pohjalta syntyi käsitys, että Kurkistus tulevaisuuteen -draamalle olisi tarvetta tulevaisuudessa. Ajanpuutteen vuoksi draamaan jäi joitakin kohtia, joita emme ehtineet enää korjata. Pienen kehittämisen avulla draama olisi varmasti hyödyllinen työväline uraohjaukseen ja toisi uuden näkökulman oppilaanohjaukseen.

Jatkotoimenpiteinä näkisimme mahdolliseksi Kurkistus tulevaisuuteen -draaman toteuttamisen suuremmalle joukolle nuoria ja palautteen saamisen draaman hyö-

dyllisyydestä vasta jonkin ajan kuluttua toteuttamisesta. Nyt palaute kerättiin puolentoista viikon kuluttua ja mielenkiintoista olisi nähdä miten nuoret kokevat draaman vaikuttaneen heihin esimerkiksi puolen vuoden kuluttua toiminnasta. Kurkistus tulevaisuuteen -draama sopii käytettäväksi uraohjaukseen kaikille nuorten kanssa työskenteleville ja tulevaisuudessa draamaa voitaisiin hyödyntää esimerkiksi valmentavilla luokilla, joissa keskitytään muutenkin oman alan löytämiseen.

LÄHTEET:

- Aaltonen, M., Ojanen, T., Vihunen, R. & Vilén, M. 2003. Nuoren aika. 2. uudistettu painos. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Aalberg, V. & Siimes, M. 1999. Lapsesta aikuiseksi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Nemo.
- Aapola, S. 2005. Aikuistumisen oikopolkuja? Koulutussiirtymät ja aikuistumisen ulottuvuudet nuorten elämässä. Teoksessa Aapola, S. & Ketokivi, K. (toim.) Polkuja ja poikkeamia –Aikuisuutta etsimässä. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Aapola, S. & Ketokivi, K. 2005. Aikuistumisen ehdot 2000-luvun yhteiskunnassa. Teoksessa Aapola, S. & Ketokivi, K. (toim.) Polkuja ja poikkeamia –Aikuisuutta etsimässä. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Bowell, P. & Heap, B. S. 2005. Prosessidraama – polkuja opettamiseen ja oppimiseen. Helsinki: T:mi Raija Airaksinen, draamatyö.
- Dunderfelt, T. 1997. Elämänkaaripsykologia – lapsen kasvusta yksilön henkiseen kehitykseen. 9. uudistettu painos. Porvoo: WSOY.
- Heikkinen, H. 2005. Draamakasvatus – opetusta, taidetta, tutkimista! Jyväskylä: Minerva Kustannus Oy
- Husu, J. 2002. Koulun kasvatuskulttuuri, opettajien ammatillinen yhteistyö ja vuorovaikutustaidot. Teoksessa Kansanen, P. & Uusikylä, K. (toim.) Luovuutta, motivaatiota, tunteita, Opetuksen tutkimuksen uusia suuntia. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Järvinen, T. 2001. Koulutusjärjestelmän yksilöllistyminen ja valinnan vapaus. Teoksessa Kuure, T. (toim.) Aikuistumisen pullonkaulat. Pieksämäki: Kirjapaino Raamattutalo Oy.

Keltikangas-Järvinen, L. 2000. Tunne itsesi, suomalainen. Juva: WS Bookwell Oy.

Kääriäinen, H., Laaksonen, P. & Wiegand, E. 1997. Tutkiva ja muuttuva koulu. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö 1990

Lahdes, E. 1997. Peruskoulun uusi didaktiikka. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Otava

Lairio, M., Puukari, S. & Varis, E. Opinto-ohjaajan toimenkuva. Teoksessa Lairio, M. & Puukari, S. (toim.) 1999. Opinto-ohjaajan toimenkuva muuttuvassa yhteiskunnassa. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos.

Lappalainen, K. 1999. Yläasteelta eteenpäin – oppilaiden erityisen tuen tarve siirtymävaiheessa peruskoulusta toisen asteen koulutukseen. Teoksessa Kuorelahti, M. & Viitanen, R. (toim.) Holtittomasta hortoilusta hallittuun harhailuun – nuorten syrjäytymisen riskit ja selviytymiskeinot. Helsinki: Nykypaino Oy.

Launonen, L. & Pulkkinen, L. 2004. Koulu kasvuyhteisönä –kohti uutta toimintakulttuuria. Juva: PS-kustannus

Lintunen, J. 1995. Kokemuksellinen oppiminen ja pedagoginen draama. Teoksessa Lehtonen, J. & Lintunen, J. DRAAMA. ELÄMYS. KOKEMUS. Kirjoituksia ilmaisukasvatuksen alalta II. 3. muuttamaton painos. Jyväskylä: Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuksen laitos

Luostarinen, L. 1995. Minäkuva muovautuu draamakasvatuksen maailmassa. Teoksessa Lehtonen, J. & Lintunen, J. (toim.) DRAAMA. ELÄMYS. KOKEMUS. Kirjoituksia ilmaisukasvatuksen alalta II. 2. muuttamaton painos. Jyväskylä: Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuksen laitos.

Nurmi, J-E., Ahonen, T., Lyytinen H., Lyytinen P., Pulkkinen L. & Ruoppila, I. 2006. Ihmisen psykologinen kehitys. Porvoo: WSOY.

Opetushallitus. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 16.1.2004.

[Phttp://www.oph.fi/info/ops/po_16_1_versio.doc](http://www.oph.fi/info/ops/po_16_1_versio.doc)

Owens, A. & Barber, K. 2002. DRAAMA suunnistus – prosessidraaman arviointi ja reflektointi. Helsinki: T:mi Raija Airaksinen, Draamatyö.

Owens, A & Barber, K. 1998. DRAAMA toimii. Helsinki: JB-kustannus.

Perusopetuslaki 628/1998. Annettu Helsingissä 21.8.1998.

Rautiainen, A. (toim.) 2005. Koulu yhteisöllisenä toimijana. Helsinki: Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia.

Salmivaara, I. 1994. Pedagogista draamaa vai teatteria? Teoksessa Lehtonen, J. & Tantt-Knapp, H. (toim.) DRAAMA. NYT. Kirjoituksia ilmaisukasvatuksen alalta. 2. painos. Jyväskylä: Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuksen laitos.

Toivanen, T. 2005. Draama- ja teatterikasvatuksen ulottuvuuksia varhaismurrosikäisen näkökulmasta. Teoksessa Karppinen, S., Ruokonen, S. & Uusikylä, K. (toim.) Taidon ja taiteen luova voima – kirjoituksia 9-12 –vuotiaiden lasten taito- ja taidekasvatuksesta. Tampere: Kustannus Oy Finn lectura ab

Tolonen, T. 2005. Sosiaalinen tausta, sukupuoli ja paikallisuus nuorten koulutussiirtymissä. Teoksessa Aapola, S. & Ketokivi, K. (toim.) Polkuja ja poikkeamia – Aikuisuutta etsimässä. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Viranko, V. 1997. Draama opetusmenetelmänä. Teoksessa Kanerva, K. & Viranko, V. Aplodeja etsijöille, Näkökulmia draamaan sekä taidekasvatuksena että opetusmenetelmänä. 2. painos. Helsinki: Laatusana Oy / Äidinkielen opettajainliitto

Vuorinen, J. 2000. Opinto-ohjaus –ohjausta koulunuorison keskuudessa. Teoksessa Onnismaa, J., Pasanen, H. & Spangar, T. (toim.) Ohjaus ammattina ja tieteenalana 2, ohjauksen toimintakentät. Porvoo: PS-kustannus

Vuorinen, R. 1997. Minän synty ja kehitys. 2. uudistettu painos. Porvoo: WSOY

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU

SOPIMUS

HANKKEISTETTU OPINNÄYTETYÖ

Tämä sopimus koskee seuraavaa opinnäytetyötä:

Opiskelijan/opiskelijoiden ja opinnäytetyön tiedot

Opiskelijan nimi Simola, Minna
 Opiskelijan puh. _____ Sähköposti minna.simola@lpt.fi
 Opiskelijan nimi Vartiainen, Emilia
 Opiskelijan puh. _____ Sähköposti emilia.vartiainen@lpt.fi
 Opinnäytetyön aihe Draamakasvatuspeli peruskoulun yhdeksäsluokkaisille
 Opinnäytetyön suunniteltu valmistumisaika 05/07 (kk/vuosi)
 Opinnäytetyön ohjaaja Tarja Kempe-Hakkarainen
 Ohjaajan puh. _____ Sähköposti tarja.kempe-hakkarainen@lamk.fi

Yhteistyökumppanin tiedot

Organisaatio _____
 Osoite _____
 Yhteyshenkilö _____
 Yhteyshenkilön puh. _____ Sähköposti _____

Opinnäytetyö on yhteistyökumppanin kannalta tarpeellinen ja työtä tai työyksikköä kehittävä.

Opinnäytetyön tekemisestä aiheutuvista kuluista on sovittu seuraavaa:

koulu osallistuu kustannuksiin maksamalla itselleen tulevan opinnäytetyön kansituksen. Koulu myös osallistuu draamakasvatuspelin materiaalihankintoihin (paperit, kynät, tilat). Opiskelijat maksavat itse matkakulut, loput materiaalit sekä valmiiden opinnäytetöiden monistus- ja kansituskulut.

Opinnäytetyön tekijänoikeudet säilyvät tekijöillä. Muuten työn käytöstä sen valmistuttua on sovittu seuraavaa:

koulu saa yhden draamakasvatuspeli mallin itselleen ja saa käyttää sitä omassa opetuksessaan. Draamapelimallin luovuttaminen kolmansille tahoille ei ole mahdollista.

Hyväksytyt opinnäytetyön kirjallinen raportti julkaistaan Lahden ammattikorkeakoulun www-sivustolla

LIITE 1 (2/2)

Tätä sopimusta on tehty 2 kpl, toinen Lahden ammattikorkeakoululle ja toinen yhteistyökumppanille.

.2007

Opiskelijan allekirjoitus ja
nimen selvennys

Opiskelijan allekirjoitus ja nimen
selvennys

Ohjaajan allekirjoitus ja nimen
selvennys

Yhteistyökumppanin allekirjoitus ja
nimen selvennys

LIITE 2

Toimintalupa

25.9.2006

Opiskelemme Lahden ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan laitoksella sosiaalipedagogista lapsi- ja nuorisotyötä. Valmistumme keväällä 2007 sosionomeiksi. Suoritamme opinnäytetyömme toiminnallisena kokonaisuutena tammikuussa 2007 ja se olisi tarkoitus toteuttaa koulun yhden 8. luokan kanssa. Luokka valikoituu yhdessä opintojenohjaajan kanssa.

Opinnäytetyömme tulee olemaan draamakasvatuspeli, missä käsitellään luovin menetelmin peruskoulun jälkeistä siirtymävaihetta. Toiminta on suunniteltu opetussuunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin nähden. Toteutamme toiminnallisen osuuden kolmessa vaiheessa, jotka ovat tutustumiskerta (1h), draamaprosessi (n. 4h) sekä palautekerta (1h). Draamapeliin osallistuvien oppilaiden vanhemmilta pyydetään kirjallinen suostumus.

Pyydämme lupaa toteuttaa suunnitelmamme

Ystävällisin terveisin,

Minna Simola

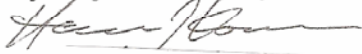

Emilia Vartiainen

Myönnän luvan yllämainitulle toiminnalle

Paikka ja aika

2.10.2006

Allekirjoitus ja nimenselvennys

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

Opetuspäällikkö

27.11.2006 § 283

LUVAN MYÖNTÄMINEN MINNA SIMOLALLE JA EMILIA VARTIAISELLE DRAAMAKAS-
VATUSPELIN TOTEUTTAMISEEN ' _____ KOULULLA

Minna Simola ja Emilia Vartiainen pyytävät luvan heidän opinnäytetyöhönsä liittyvän draamakasvatuspelin toteuttamiseksi § _____ koulun 8. luokan kanssa.

Päätös Myönnän Minna Simolalle ja Emilia Vartiaille luvan hakemuksen mukaisen draamakasvatuspelin toteuttamiseen. Hakijoiden tulee sopia _____ koulun rehtorin ja opinto-ohjaajan kanssa tutkimuksen suorittamisesta.

Allekirjoitus ja nimenselvennys

_____
Opetuspäällikkö

Pöytäkirjan nähtävilläolo ja oikaisuvaatimusohje

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä 4.12.2006 sivistyskeskuksessa,

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen _____ opetuslautakunnalle, osoite PL 71, _____. Oikaisuvaatimuksesta on selvästi käytävä ilmi päätös, johon oikaisua haetaan (päätöksentekijä, pykälä, päivämäärä). Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluessa kirjeen lähettämisestä ja kunnan jäsenen, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäville.

Otteen oikeaksi todistaminen ja täytäntöönpano

Otteen oikeaksi todistaa, _____ 27.11.2006

_____
hallintosihteeri

Täytäntöönpano
Lähetetty tiedoksi kirjeellä 27.11.2007
_____
koulu
- Minna Simola ja Emilia Vartiainen

Hyvät Vanhemmat!

Olemme kaksi sosionomi (AMK)-opiskelijaa Lahden ammattikorkeakoulusta. Suuntautumisvaihtoehtonamme on sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö ja valmistumme toukokuussa 2007. Toiminnallisena opinnäytetyönämme olemme suunnitelleet draamakasvatuspelin, joka toteutetaan koulun 8F-luokalle tammikuussa oppituntien aikana yhteistyössä opinto-ohjaaja kanssa.

Draamakasvatuspeli käsittelee peruskoulun jälkeistä siirtymävaihetta Opetushallituksen laatiman opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Peli valmistaa nuorta peruskoulun jälkeiseen siirtymävaiheeseen ja tukee nuoren omia vahvuuksia. Tarkoituksena on herätellä nuorella ajatuksia tulevaisuudesta, sekä vahvistaa nuoren minäkuvaa. Pelissä käsitellään myös nuoren päätöksiä ja sitä miten ne vaikuttavat tulevaan elämään.

Opinnäytetyötä varten tarvitsemme nuoren vanhemmalta luvan, että nuori saa osallistua toimintaan. Valmis opinnäytetyö tulee koulumme kirjastoon, josta se on yleisesti lainattavissa. Opinnäytetyöstä ei ole mahdollista tunnistaa draamakasvatuspeliin osallistuneita nuoria, sillä nuoria ei mainita nimeltä eikä valokuvata toiminnan aikana. Pelin jälkeen keräämämme nimetön palaute, hävitetään tulosten kokoamisen jälkeen. Opinnäytetyölle on haettu toimintalupa koulun rehtorilta sekä opetuspäällikkö .

Draamakasvatuspeliin kuuluu ennen varsinaista peliä toteutettava tunnin tutustumiskerta vkolla 2. Draamakasvatuspeli toteutetaan vkolla 3 ja se kestää noin neljä tuntia. Ne nuoret, jotka eivät osallistu draamakasvatuspeliin, opiskelevat normaalisti. Vkolla 4 pidetään tunnin palautekertaa, milloin nuoret saavat antaa pelistä palautetta.

Lupalaput palautetaan koululle 17.12.2006 mennessä. Lisätietoja saa alla mainituista sähköpostiosoitteista sekä koululta.

Ystävällisin terveisin,

Minna Simola

minna.simola@lpt.fi

Emilia Vartiainen

emilia.vartiainen@lpt.fi

LUPA OSALLISTUMISESTA DRAAMAKASVATUSPELIIN

(oppilaan nimi)

saa osallistua draamakasvatukseen _____

ei saa osallistua draamakasvatukseen _____

Vanhemman allekirjoitus ja nimenselvitys:

Palautetaan

17.12.2006 mennessä.

PALAUTE DRAAMAKASVATUSPELISTÄ

Tarvitsemme edellisen kerran draamakasvatuspelistä palautetta opinnäytetyötämme varten. Kaikki vastaukset kerätään nimettömänä, joten älä laita nimeäsi paperiin! Jos vastauksesi ei mahdu viivoille, voit jatkaa sitä paperin toiselle puolelle.

1. Mikä draamakasvatuspelissä oli mielestäsi hyvää/onnistunutta?

---

2. Mikä draamakasvatuspelissä oli mielestäsi huonoa/epäonnistunutta?

---

3. Herättikö peli sinua pohtimaan tulevaisuuttasi? Millä tavoin?

LIITE 5 (2/2)

---

4. Ehdotukseni draamakasvatuspelin nimeksi

---

5. Muut kommentit/ vapaa sana

Kiitos palautteestasi ja ennakkoluulottomasta osallistumisesta draamakasvatus-
peliin!

Hyvää keväänjatkoa! ☺ Toivottavat Emilia ja Minna